

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲ TYRIMŲ TARNYBOS
IŠVADA DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS ŠVIETIMO IR MOKSLO
MINISTERIJOS VALDOMO (NAUDOJAMO) NEKILNOJAMOJO TURTO PERDAVIMO
TRETIESIEMS ASMENIMS LAIKINAI NAUDOTIS (SUTEIKIANT PANAUDOS TEISE IR
IŠNUOMOJANT) VEIKLOS SRITYJE**

TURINYS

1. APIMTIS IR METODAI.....	3
2. KORUPCIJOS RIZIKA ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJAI VALDANT (NAUDOJANT) NEKILNOJAMĄJĮ TURTA, PERDUODANT JĮ TRETIESIEMS ASMENIMS LAIKINAI NAUDOTIS (SUTEIKIANT PANAUDOS TEISE IR IŠNUOMOJANT):	5
2.1. Vykdoma nepakankama panaudos pagrindais perduoto turto naudojimo kontrolė.....	8
2.2. Nepakankama sutarčių vykdymo kontrolė.....	9
2.3. Nevisiškai tinkamas turto panaudojimo nustatymas sutarties nuostatose.....	10
2.4. Nenustatyti reikalavimai turto naudojimo ataskaitoms.....	11
2.5. Nepakankamai reglamentuotas sprendimų nuomoti ar perduoti neatlygintinai naudotis tretiesiems asmenims derinimo procesas pagal Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo 34 straipsnio nuostatas.....	13
3. DĖL PARAIŠKOMS DĖL VALSTYBĖS NEKILNOJAMOJO TURTO, VALDOMO ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOS PATIKĖJIMO TEISE, PERDAVIMO PAGAL PANAUDOS SUTARTIS KITIEMS SUBJEKTAMS VERTINTI KOMISIJOS VEIKLOS.....	16
4. DĖL VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ VYKDOMOS KOMERCINĖS VEIKLOS PANAUDOS TEISE PERDUOTOSE NAUDOTIS PATALPOSE.....	19
4.1. Nepaisant sutartyse nurodyto draudimo, atskiros viešosios įstaigos komercinę ir ūkinę veiklą vykdo joms panaudos teise suteiktuose nekilnojamojo turto objektuose.....	19
4.2. Ne visiškai aiškus ir nevienodas valstybės turto panaudos sutarčių nuostatų reglamentavimas.....	20
4.3. Nepakankamas švietimo ir mokslo ministerijos vaidmuo viešųjų įstaigų turto valdymo aspektu.....	24
5. DĖL ANTIKORUPCINĖS VEIKLOS LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOJE IR JAI PAVALDŽIOSE INSTITUCIJOSE.....	31
5. MOTYVUOTOS IŠVADOS.....	33
7. PASIŪLYMAI.....	34
Priedai:	
1 priedas. Naudotų ir analizuotų teisės aktų ir dokumentų sąrašas.....	37

1. APIMTIS IR METODAI

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos (toliau – Švietimo ir mokslo ministerija) veiklos srityse korupcijos rizikos analizė atlikta pirmą kartą. Korupcijos rizikos analizės atlikimo metu analizuota valdomo (naudojamo) nekilnojamojo turto perdavimo tretiesiems asmenims laikinai naudotis (suteikiant panaudos teise ir išnuomojant) veiklos sritis.

Analizuotas 2016 metų laikotarpis.

Tikslas: antikorporciniu požiūriu įvertinti ir nustatyti rizikos veiksnius, galinčius lemti korupcijos riziką Švietimo ir mokslo ministerijai valdant jai patikėtą nekilnojamąjį turtą (perduodant tretiesiems asmenims laikinai juo naudotis) bei pateikti pasiūlymus, kurie pašalintų ar padėtų mažinti ir valdyti nustatytus korupcijos rizikos veiksnius, korupcijos riziką, taip pat Švietimo ir mokslo ministerijos veiklą padarytų skaidresne.

Uždaviniai:

1. Nustatyti teisinio reglamentavimo trūkumus, sudarančius prielaidas korupcijai pasireikšti.
2. Nustatyti teisės aktų įgyvendinimo problemas susijusias su korupcija.
3. Išanalizuoti praktinį procedūrų vykdymą ir nustatyti galimus korupcijos rizikos veiksnius.
4. Pasiūlyti korupcijos riziką ir jos veiksnius mažinančias priemones.

Objektas: Švietimo ir mokslo ministerijos veikla valdomo (naudojamo) nekilnojamojo turto perdavimo tretiesiems asmenims laikinai naudotis (suteikiant panaudos teise ir išnuomojant).

Subjektas: Švietimo ir mokslo ministerija.

Duomenų rinkimo ir vertinimo metodai:

1. Teisės aktų ir dokumentų turinio analizė (analizuoti ir vertinti teisės aktai, dokumentai ir informacija nurodoma pirmame priede).
2. Teisės aktų praktinio įgyvendinimo analizė.
3. Interviu metodas (Švietimo ir mokslo ministerijos darbuotojams pateikti klausimai).
4. Viešosios informacijos stebėjimas ir analizavimas.
5. Pagal panaudą perduoto turto naudojimo stebėseną Vilniuje (Lietuvos studentų sąjunga, Geležinio Vilko g. 12; Profesinio mokymo metodikos centras, Geležinio Vilko g. 12; Vilniaus statybininkų rengimo centras, Ateities g. 28; Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija, Geležinio Vilko g. 12; Vilniaus turizmo ir prekybos verslo mokykla, Žirmūnų g. 143; Ugdymo plėtotės centras, Geležinio Vilko g. 12; Lietuvos kompiuterininkų sąjunga, Geležinio Vilko g. 12; Lietuvos jaunųjų mokslininkų sąjunga, Geležinio Vilko g. 12; Šiuolaikinės mokyklos centras, Žygimantų g. 4; Nacionalinė mokyklų vertinimo agentūra, Geležinio Vilko g. 12; Vilniaus Žirmūnų darbo rinkos mokymo centras, Žirmūnų 143, Aguonų g. 4; VŠĮ

„Vaikų poilsis“, Geležinio Vilko g. 12) ir Kaune (Šv. Ignaco Lojolos kolegija, Vytauto per. 54; V.A. Graičiūno aukštoji vadybos mokykla, Laisvės al. 33; Kauno statybininkų rengimo centras, Taikos per. 127A; Kauno mechanikos mokykla, Taikos per. 129; Kauno maisto pramonės ir prekybos mokymo centras, Taikos per. 133, V. Krėvės per. 98, Vilniaus g. 42; Kauno apskrities darbo rinkos mokymo centras, R. Kalantos g. 1A; Kauno informacinių technologijų mokykla, Kęstučio g. 53, 47A, Laisvės al. 33; Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centras, Karaliaus Mindaugo per. 11, Griunvaldo g. 20).

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos pareigūnų atliekamo išvadų dėl korupcijos pasireiškimo tikimybių vertinimo ir korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo 14 punkte nurodyta informacija:

1. Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos 15 punkte nurodyti duomenys¹.
2. Teisės aktų nuostatos, reglamentuojančios valstybės ar savivaldybės įstaigos veiklos sritį, kurioje atliekama korupcijos rizikos analizė.
3. STT turima, prieinama informacija, susijusi su valstybės ar savivaldybės įstaigos veiklos sritimi, kurioje atliekama korupcijos rizikos analizė.
4. Kita informacija, reikalinga korupcijos rizikos analizei atlikti.

Jeigu Švietimo ir mokslo ministerija prašomų pateikti dokumentų ar duomenų nepateikė, buvo laikoma, kad jų nėra.

---

¹ Lietuvos korupcijos žemėlapyje 2016 m. Švietimo ir mokslo ministerija minima tarp institucijų, kuriose yra paplitusi korupcija: gyventojų apklausa rodo, kad joje korupcijos paplitimo vidurkis yra 1,85; įmonių vadovai vertina, kad šis vidurkis atitinkamai yra 1,75; o valstybės tarnautojai – 1,92. Pažymėtina, kad skaičių 3 pasiekusi institucija laikytina labai korumpuota.

2. KORUPCIJOS RIZIKA ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJAI VALDANT (NAUDOJANT) NEKILNOJAMĄJĮ TURĄ, PERDUODANT JĮ TRETIESIEMS ASMENIMS LAIKINAI NAUDOTIS (SUTEIKIANT PANAUDOS TEISE IR IŠNUOMOJANT)

Vadovaujantis Korupcijos prevencijos įstatymo ir Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos nuostatomis, analizuojant Švietimo ir mokslo ministerijos veiklą valdant (naudojant) nekilnojamąjį turą ir perduodant tretiesiems asmenims laikinai juo naudotis (suteikiant panaudos teise ir išnuomojant), buvo nustatyta, kad ši ministerija valstybės jai patikėtą nekilnojamąjį turą valdo, naudoja ir disponuoja juo *patikėjimo teise*². Valstybinės įmonės Turto banko viešai skelbiamais duomenimis, Švietimo ir mokslo ministerija yra viena iš didžiausių valstybės nekilnojamojo turto valdytojų patikėjimo teise, 2016 metais ji valdė 612 objektų, o bendras valdomas plotas yra 419 313,20 kv. m.³.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) šeštosios knygos 32 skyriaus, taip pat Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo (toliau - Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas) 14 straipsnio 1 dalies nuostatomis, Švietimo ir mokslo ministerija valstybės jai patikėtą turą gali perduoti *panaudos pagrindais*⁴ laikinai neatlygintinai valdyti šiems subjektams:

- 1) biudžetinėms įstaigoms;
- 2) viešosioms įstaigoms, kai bent vienas iš jų dalininkų yra valstybė ar savivaldybė, kurioms atstovauja valstybės ar savivaldybės institucija, taip pat viešosioms įstaigoms – mokykloms ir viešosioms įstaigoms, tenkinančioms visuomenės interesą muziejų sistemoje;
- 3) socialinės įmonės statusą turintiems juridiniams asmenims;
- 4) asociacijoms (Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas 14 straipsnio 2 dalyje nustatytais atvejais);
- 5) politinėms partijoms;
- 6) Juridinių asmenų registre registruotiems profesinių sąjungų susivienijimams (tik Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas 14 straipsnio 2 dalyje nustatytais atvejais);

---

² Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 2 str. nurodyta, kad turto patikėjimo teisė - valstybės ar savivaldybių institucijos, Lietuvos banko, valstybės ar savivaldybės įmonės, įstaigos, organizacijos teisė savo įstatuose (nuostatuose), taip pat valstybės ar savivaldybės įmonių, įstaigų, organizacijų veiklą reglamentuojančiuose norminiuose aktuose nustatyta tvarka bei sąlygomis valdyti, naudoti valstybės ar savivaldybių perduotą turą ir disponuoti juo nepažeidžiant įstatymų ir kitų asmenų teisių bei interesų.

³Prieiga per internetą: <http://www.turtas.lt/lt/nekilnojamojo-turto-valdymas/valstybes-turto-valdymo-naudojimo-ir-disponavimo-juo-metines-ataskaitos/>

⁴ Civilinio kodekso 6.629 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad *neatlygintinio naudojimosi daiktu (panaudos) sutartimi viena šalis (panaudos davėjas) perduoda kitai šaliai (panaudos gavėjui) nesunaudojamąjį daiktą laikinai ir neatlygintinai valdyti ir juo naudotis, o panaudos gavėjas įsipareigoja grąžinti tą daiktą tokios būklės, kokios jis jam buvo perduotas atsižvelgiant į normalų susidėvimą arba sutartyje numatytos būklės.*

7) kitiems subjektams, jeigu tai nustatyta įstatymuose, tarptautinėse sutartyse ar tarptautiniuose susitarimuose.

Valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarka detalizuojama Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo pagrindu priimtuose poįstatyminiuose teisės aktuose: (1) Valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 3 d. nutarimu Nr. 1890 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 5 d. nutarimo Nr. 1230 redakcija) (toliau - Panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos aprašas); (2) Valstybės nekilnojamojo turto, valdomo Švietimo ir mokslo ministerijos patikėjimo teise, perduodamo pagal panaudos sutartis kitiems subjektams, taisyklėmis⁵ (toliau – Turto perduodamo pagal panaudos sutartis taisyklės); (3) Švietimo ir mokslo ministerijos ilgalaikio ir trumpalaikio materialiojo bei nematerialiojo turto, perduoto pagal panaudos sutartis, valdymo ir naudojimo taisyklėmis⁶ (toliau – Valdymo ir naudojimo taisyklės).

Vadovaudamasi Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 15 straipsnio, taip pat Valstybės ilgalaikio materialiojo turto viešojo nuomos konkurso ir nuomos ne konkurso būdu organizavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gruodžio 14 d. nutarimu Nr. 1524 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 5 d. nutarimo Nr. 1229 redakcija) (toliau – Nuomos konkurso organizavimo tvarkos aprašas) nuostatomis, Švietimo ir mokslo ministerija valstybės jai patikėtą turtą gali *išnuomoti*: Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių fiziniams, juridiniams asmenims, juridinio asmens statuso neturintiems subjektams, jų filialams ar atstovybėms, asmenims, sudariusiems rašytinį susitarimą⁷.

Švietimo ir mokslo ministerijos pateiktais duomenimis, 2015-2016 metais, ji savo valdomą turtą, vadovaudamasi minimo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo nuostatomis, viešo konkurso būdu nuomojo septyniolikai subjektų.⁸ Tačiau su vienu subjektu (UAB „F and B“ - kavinė ministerijos patalpose) sutartis nutraukta 2017-06-01, keturi subjektai (UAB „Italian Tradition“; UAB „Senasis kuparas“; UAB „Palermo style“; UAB „Mulate“) 2016-12-15 perduoti valstybinei įmonei „Turto bankas“, dar trys – (UAB „Omnitel“; UAB „Bitė Lietuva“; UAB „Tele2“ – antenos ant stogo) perduodami Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Ūkio departamentui. Taip pat švietimo ir mokslo ministro įsakymu vienas

⁵ Patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. V—311

⁶ Patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. rugpjūčio 17 d. įsakymu Nr. ISAK- 1658 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2013 m. birželio 3 d. įsakymu Nr. V—468 redakcija).

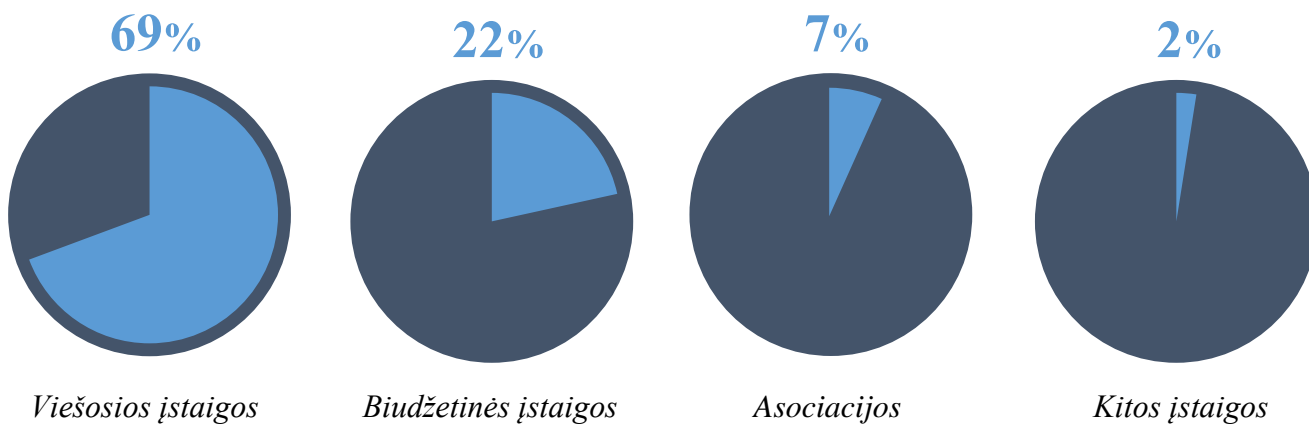
⁷ Nuomos konkurso organizavimo tvarkos aprašo 3 punktas.

⁸ R. Mikučienės IĮ (Vilnius, Geležinio Vilko g. 12, 37,62); asociacija Lietuvos Samariečių bendrijos Kelmės skyrius; UAB Mokymo centras „Adpilis“ (Vilnius, Žirmūnų g. 143, 36,65 kv. m.); UAB „F and B“; UAB „Omnitel“; UAB „Bitė Lietuva“; UAB „Tele2“; AB „Lietuvos radijo ir televizijos centras“; UAB „Elpama“; UAB „Graičiūno aukštoji vadybos mokykla“; UAB „Paulini“; UAB „Italian Tradition“ (Vilnius, Didžioji g. 38, 187,96 kv. m.); UAB „Senasis kuparas“ (Vilnius, Didžioji g. 38, 86,52 kv. m.); UAB „Palermo style“ (Vilnius, Didžioji g. 38, 81,24 kv. m.); UAB „Mulate“ (Vilnius, Didžioji g. 38, 40,72 kv. m.).

tarnybinis butas Vilniuje, Z. Sierakausko g. 15A-24, išnuomotas švietimo ir mokslo viceministrei G. K., kuri 2016-12-27 šį butą gražino Švietimo ir mokslo ministerijai. Nuomodama visas patalpas, Švietimo ir mokslo ministerija vadovavosi Nuomos konkurso organizavimo tvarkos aprašo nuostatomis, organizavo viešuosius konkursus, apie juos tinkamai paskelbta masinėse informavimo priemonėse, laikinoji turto nuomos konkurso komisija, sudaryta švietimo ir mokslo ministro įsakymu, atrinko laimėtojus, su kuriais sudarytos ilgalaikio materialiojo turto nuomos terminuotos sutartys. Kita vertus, pažymėtina, kad Švietimo ir mokslo ministerija pati neinicijavo (neinicijuoja) laisvų patalpų nuomos proceso⁹, o subjektai patys kreipėsi dėl laisvų patalpų nuomos. Todėl galima teigti, kad viešieji konkursai ir buvo organizuoti konkrečioms subjektams, norintiems išsinuomoti tam tikras patalpas.

Analizuojamuoju laikotarpiu, t. y. 2015-2016 metais, Švietimo ir mokslo ministerija didžiąją dalį nekilnojamojo turto *panaudos pagrindais* perdavė įvairioms mokymo įstaigoms – viešosioms įstaigoms. Iš pateiktų 45 minėtu laikotarpiu sudarytų ir galiojančių panaudos sutarčių, 31 sutartis yra su viešosiomis įstaigomis (*žiūrėti 1 pav.*).

1 pav.

Korupcijos rizikos analizės metu buvo siekiama nustatyti, ar teisės aktuose įtvirtintas teisinis reglamentavimas yra pakankamas skaidriam nekilnojamojo turto perdavimo panaudos teise proceso veikimui, ar teisės aktais nustatyti aiškūs ir skaidrūs šių sprendimų priėmimo principai, kriterijai, procedūros, sprendimus priimančys subjektai, aiškiai apibrėžti jų įgaliojimai ir kompetencija.

⁹ Motyvuodama tuo, kad tokio proceso organizavimas reikalauja papildomų laiko ir darbo resursų, be to ministerija deda pastangas neturėti nenaudojamo, tačiau tinkamo naudoti nekilnojamojo turto.

Nors, vykdant nekilnojamojo turto perdavimą panaudos pagrindais atskiriems subjektams, proceso procedūrinių pažeidimų nebuvo nustatyta, tačiau darytina išvada, kad panaudos pagrindais perduodant nekilnojamąjį turtą, sudarant sutartis su panaudos gavėjais, o ypač vykdant paskesnę perduoto turto valdymo kontrolę, egzistuoja korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių¹⁰:

2.1. Vykdoma nepakankama panaudos pagrindais perduoto turto naudojimo kontrolė

2.1.1. Švietimo ir mokslo ministerijos prievolė ir pareiga vykdyti perduoto naudoti valstybės turto kontrolę kyla iš Panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos aprašo 16 punkto nuostatos, kuri sako, kad *valstybės turto valdytojas privalo kontroliuoti, ar panaudos gavėjas naudoja gautą valstybės turtą pagal paskirtį, ar verčiasi veikla, dėl kurios buvo perduotas valstybės turtas, ar vykdo visas valstybės turto panaudos sutartyje nustatytas sąlygas*. Tačiau šis poįstatyminis teisės aktas išsamiai nenustato kontrolės procedūros etapų ir mechanizmo. Turto perduodamo pagal panaudos sutartis taisyklės¹¹ tik atkartoja minėto Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo nuostatas dėl kontrolės, nedetalizuojant paties kontrolės mechanizmo, papildomai įtvirtinant subjektus, privalančius įgyvendinti kontrolės funkcijas – Švietimo ir mokslo *ministerijos kanclerio pavedimu, tai turėtų atlikti valstybės tarnautojas, darbuotojas ar administracinis padalinys*. Perduoto naudoti nekilnojamojo turto kontrolės bei priežiūros veiksmai iš esmės apsiriboja formaliu inventorizacijos procesu ir ataskaitų teikimu. Valdymo ir naudojimo taisyklės¹² kaip vienintelę perduoto turto naudojimo kontrolės priemonę savo nuostatose įvardija inventorizaciją, kurios procesas čia reglamentuojamas pernelyg abstrakčiai ir fragmentiškai. Aptariamo teisės akto 36 punkte nurodoma, kad Švietimo ir mokslo ministerijos specialistai *pagal galimybes* dalyvauja institucijų, kurioms perduotas panaudos pagrindais turtas, inventorizacijų komisijų darbe – *atrankos būdu* atliekant pagal sutartis perduoto turto inventorizaciją. Esant dabartiniam turto valdymo modeliui, Švietimo ir mokslo ministerija perduoto pagal panaudą turto inventorizaciją atlikti iš esmės paveda panaudos gavėjams, o pati joje dalyvauja fragmentiškai, daugiau formaliai ir ne pakankamai. Fragmentiškumas atsispindi ir cituojamojo teisės akto nuostatose, kurio 43 punktas skelbia (ir dubliuoja 36 punkto nuostatą), kad Švietimo ir mokslo ministerijos inventorizacijos grupė, *atrankos būdu* atlikdama perduoto pagal panaudos sutartį ministerijos inventorizaciją institucijoje¹³, *pagal galimybes* patikrina, kaip vykdomos sutarties sąlygos. Nei viename iš aptartų teisės aktų

¹⁰ Korupcijos rizikos veiksniai – priežastys, sąlygos, įvykiai, aplinkybės, dėl kurių gali pasireikšti korupcijos rizika.

¹¹ Patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. V—311.

¹² Patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. rugpjūčio 17 d. įsakymu Nr. ISAK-1658 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2013 m. birželio 3 d. įsakymu Nr. V—468 redakcija).

¹³ Pažymėtina, kad šių taisyklių nuostatos yra parengtos pagal ankstesnės redakcijos Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nuostatas (kuriame nurodoma, kad *valstybės ir savivaldybių turtas gali būti perduodamas panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis valstybines ar savivaldybių funkcijas įgyvendinantiems subjektams, viešosioms įstaigoms; labdaros ir paramos fondams; asociacijoms ir politinėms partijoms; socialinės įmonės statusą turintiems juridiniams asmenims; valstybės ir savivaldybių įmonėms, organizuojančioms orlaivių skrydžius bei eksploatuojančioms oro uostus; kitiems*

nėra išsamiai detalizuojama koku eiliškumu yra inventorizuojamas, o kartu ir kontroliuojamas bei prižiūrimas pagal panaudą perduoto nekilnojamojo turto naudojimas, koks naudojamos teisės aktuose minimas *atrankos būdas* ir kaip vykdoma ši atranka (pavyzdžiui, kiekviena institucija privalo būti inventorizuojama Švietimo ir mokslo ministerijos inventorizacijos grupės mažiausiai vieną kartą per 3 metus ar sudaromas įstaigų sąrašas ir pradžioje inventorizuojamos institucijos, pagal panaudą gavusios daugiausiai turto ar pan.), kokios *galimybės* lemia ar nelemia ministerijos specialistų dalyvavimo/nedalyvavimo institucijų, kurioms perduotas panaudos pagrindais turtas, inventorizacinių komisijų darbe ir pan.

2.1.2. Analizuojant Švietimo ir mokslo ministerijos pagal panaudos sutartis perduoto turto naudojimo kontrolės ir priežiūros procesą, nustatyta, kad šioje srityje nėra aiškaus, rišlaus ir darnaus teisinio reguliavimo, kuris palaipsniui nustatytų pagal panaudą perduoto nekilnojamojo turto naudojimo tikrinimo tvarką. Nėra reglamentuoti ir, tikėtina, dėl šios priežasties nėra atliekami periodiniai, t. y. planiniai ir/ar neplaniniai nekilnojamojo turto naudojimo patikrinimai.

Nei sudarant valstybės nekilnojamojo turto panaudos sutartis, nei šio turto naudojimo eigoje nėra atliekami ir nefiksuojami nekilnojamojo turto būklės vertinimai (pvz., kas 2-3 metus), nėra nekilnojamojo turto būklės tikrinimo sistemos, kuri leistų matyti turto būklę jo perdavimo metu, eigoje ir panaudos sutarties pabaigoje, rodytų turto nusidėvėjimo ar atvirkščiai būklės pagerėjimo procesus ir pan.

Manytina, kad nepakankamas pagal panaudos sutartis perduoto nekilnojamojo turto kontrolės mechanizmo nustatymas ir reglamentavimas, riboja Švietimo ir mokslo ministerijos kontrolės sistemos galimybes, užtikrinant šios funkcijos skaidrumą. Inventorizacija neturėtų būti tik formalus įstatymų reikalavimų įgyvendinimas, nes tai objektyvi galimybė įvertinti faktinę turto būklę. Ją atliekant turėtų būti nustatoma ar turtas tinkamai saugomas ir naudojamas, nustatomas nenaudojamas turtas ir jo vertė, įvertinama turto būklė, nustatomos tolimesnės turto naudojimo galimybės, sekamas jo nusidėvėjimas, užkertamas kelias darbuotojų nesąžiningumui, piktnaudžiavimui ir netinkamam turto naudojimui. Antra vertus, turto inventorizacija yra tik viena iš kontrolės sistemų sudedamųjų dalių. Vertėtų pasinaudoti ir Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytais bendrosiomis kontrolės procedūromis, tokiomis kaip, pavyzdžiui, planiniai/neplaniniai patikrinimai.

Dėl įvardytų priežasčių, *siūlome*:

- vidiniuose teisės aktuose aiškiai apibrėžti perduoto pagal panaudos sutartis nekilnojamojo turto naudojimo kontrolės ir priežiūros procedūras, tikrinimo tvarką, nustatant inventorizacijos etapus,

---

subjektams, jei tai nustatyta įstatymuose arba tarptautinėse sutartyse) ir nėra atnaujintos pagal aktualios redakcijos įstatymo 14 straipsnio pakeitimus, kuriame įtvirtinti subjektai, kuriems gali būti perduodamas valstybės ir savivaldybių turtas panaudos pagrindais.

dalyvaujančius subjektus, užtikrinant, kad kiekvienais metais Švietimo ir mokslo ministerijos atstovai dalyvautų institucijų, kurioms perduotas panaudos pagrindais turtas inventorizacijos procese;

- nustatyti nekilnojamojo turto būklės tikrinimo ir fiksavimo sistemą, periodiškai (pavyzdžiui kas 2-3 metus) atliekant nekilnojamojo būklės vertinimus, pavyzdžiui, foto fiksaciją pradžioje, suteikiant nekilnojamą turtą panaudos pagrindais ir sudarant sutartis, nekilnojamojo turto naudojimo eigoje bei sutarties pabaigoje;

- atnaujinti Turto perduodamo pagal panaudos sutartis taisykles, pagal aktualios redakcijos Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nuostatas.

2.2. Nepakankama sutarčių vykdymo kontrolė

Panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos aprašo 1 priedo pavyzdinės valstybės turto panaudos sutarties formos 6 punkte įtvirtinta pareiga panaudos gavėjui savo lėšomis per 15 dienų nuo sutarties pasirašymo apdrausti visam sutarties galiojimo laikui gaunamą daiktą panaudos davėjo naudai nuo žalos, kuri gali būti padaryta dėl ugnies, vandens, gamtos jėgų, vagysčių ir kitų draudžiamųjų įvykių, ir *draudimo liudijimo (poliso) kopiją pateikia panaudos davėjui*. Prievolė draudimo liudijimo (poliso) kopiją pateikti panaudos gavėjui atsirado nuo 2014 metų lapkričio mėnesio, todėl panaudos sutartyse, kurias Švietimo ir mokslo ministerija sudarė iki šio termino, pareigos pateikti draudimo liudijimo (poliso) panaudos davėjui nebuvo. Panaudos sutartyse, kurios buvo sudarytos po 2014 metų lapkričio, ši pareiga įtvirtinta. Tačiau praktikoje Švietimo ir mokslo ministerija griežtai nereikalauja pateikti draudimo polisų kopijų, subjektui apdraudus nekilnojamąjį turtą per nurodytą terminą. Švietimo ir mokslo ministerija tik kartą per kelis metus atlieka šios prievolės kontrolę, prašydama pateikti perduoto pagal panaudą nekilnojamojo turto draudimo liudijimų (polisų) kopijas.

Nors Valdymo ir naudojimo taisyklių 42 punkte nurodoma, kad už perduoto pagal panaudos sutartį turto tinkamą naudojimą, saugojimą, jo draudimą atsakingas institucijos vadovas, tačiau nepakankama sutarčių vykdymo kontrolė ar jos stoka sudaro prielaidas atsakingų asmenų nesąžiningumas ar aplaidumas jiems gali nesukelti neigiamų pasekmių, o valstybei gali sukelti nepagrįstas išlaidas.

Antikorupciniu požiūriu tokia situacija laikytina ydinga, todėl, siekdama apsaugoti valstybės interesus, *siūlome* Švietimo ir mokslo ministerijai imtis priemonių ir suformuoti aiškia ir griežtą draudimo liudijimų (polisų) pateikimo praktiką ir savalaikiai kontroliuoti šios prievolės vykdymą.

2.3. Nevisiškai tinkamas turto panaudojimo nustatymas sutarties nuostatose

Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 14 straipsnio 4 dalyje reglamentuojama, kad sprendime turi būti nurodytas panaudos sutarties terminas ir *turto panaudojimo paskirtis*, taip pat gali būti nurodytos kitos panaudos sąlygos. Švietimo ir mokslo ministerija, sudarydama sutartis dėl valstybės

turto neatlygintinos panaudos, sutarčių nuostatose nurodo, kad *panaudos davėjas pagal sutartį perduoda panaudos gavėjui <...> įstatuose nustatytai veiklai vykdyti <...> laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis valstybei nuosavybės teise priklausanti ir šiuo metu panaudos davėjo patikėjimo teise valdomą nekilnojamąjį turtą <...>*. Analogiškose valstybės turto panaudos sutartyse, Švietimo ir mokslo ministerijos sudaromose iki 2016 metų, buvo nurodoma, kad valstybei nuosavybės teise priklausantis turtas perduodamas valdyti *šiuo metu* įstaigos įstatuose numatytai veiklai vykdyti. Tačiau nei ankstesnio laikotarpio, nei valstybės turto panaudos sutartyse, sudaromose nuo 2016 metų, nėra nurodoma kokia konkrečiai įstaigos (viešosios, biudžetinės įstaigos) veiklai vykdyti yra suteikiamas valstybei nuosavybės teise priklausantis nekilnojamasis turtas, ar perduodamas neatlygintinai valdyti turtas gali būti naudojamas visoms konkrečios įstaigos įstatuose numatytoms veikloms, ar tik daliai jų, sietinų su švietimu, profesiniu mokymu ar pan.

Analizuojant viešųjų įstaigų, su kuriomis Švietimo ir mokslo ministerija sudariusi valstybės nekilnojamojo turto panaudos sutartis, įstatus, pastebima, kad dažnu atveju yra nurodoma, kad įstaigos turi pagrindinę ir nepagrindinę veiklos sritis. Be pagrindinės veiklos – švietimo, ir pagrindinės švietimo veiklos rūšies, pavyzdžiui, profesinio mokymo ar kt., įstaigos užsiima ir nepagrindine veiklos sritimi – kita, ne švietimo veikla, pavyzdžiui, *kita mažmeninė prekyba ne parduotuvėse, kioskuose ar prekyvietėse; posėdžių ir verslo renginių organizavimas; kitų maitinimo paslaugų teikimas; kita apgyvendinimo veikla; restoranų pagaminto valgio teikimo veikla; sporto klubų veikla;*¹⁴ *nekilnojamojo turto operacijos; nuoma ir išperkamoji nuoma,*¹⁵ *knygų leidyba, žurnalų ir periodinių leidinių leidyba, garso įrašų leidyba, kita leidyba*¹⁶. Iš sudaromų valstybės turto panaudos nuostatų nėra aišku kokiai konkrečiai veiklai vykdyti suteikiamas nekilnojamasis ar kitas turtas.

Atsižvelgiant į tai, kad:

1) viešųjų įstaigų įstatuose jų nurodoma ir vykdoma veikla yra pakankamai plati ir susijusi ne tik su jų tiesiogine ir pagrindine veikla ir veiklos rūšimi (švietimu, profesiniu mokymu ar pan.);

2) taip pat įstaigos gyvavimo eigoje ir panaudos pagrindais suteikto turto valdymo laikotarpiu įstaigos įstatai ir pati jos vykdoma veikla gali keistis,

valstybės nekilnojamojo turto panaudos sutarčių nuostatos, nenurodančios konkrečios (-ių) įstaigos/viešosios įstaigos veiklos (-ų), o apsiribojančios formuluote *įstatuose nustatytai veiklai vykdyti*, antikorpuciniu požiūriu laikytinos ydingomis ir taisytinomis, kadangi sudaro sąlygas valstybės jai suteiktą nekilnojamąjį turtą neatlygintinai naudoti ne visiškai tinkamai, skaidriai ir sąžiningai. Todėl *siūlome* keisti

---

¹⁴ Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro įstatai, įregistruoti Juridinių asmenų registre 2017 m. sausio 25 d., kodas 111961453

¹⁵ Kauno statybininkų rengimo centro įstatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. V- 477

¹⁶ Viešosios įstaigos Šiuolaikinės mokyklos centro įstatai, registruoti Juridinių asmenų registre 2007 m. birželio 14 d.

sutarčių nuostatas ir jose išsamiai detalizuoti kokiai įstaigų įstatuose numatyti (-oms) veiklai (-oms) vykdyti panaudos davėjas (Švietimo ir mokslo ministerija) perduoda nekilnojamąjį turtą.

2.4. Nenustatyti reikalavimai turto naudojimo ataskaitoms

Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo Nr. VIII-729 14 straipsnio pakeitimo įstatymo nuostatos nurodo, kad *Valstybės ar savivaldybės turto panaudos gavėjas panaudos sutarties galiojimo laikotarpiu ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo kiekvienų kalendorinių metų pabaigos teikia šio turto valdytojui ataskaitą, kurioje nurodoma, kaip yra naudojamas panaudos pagrindais perduotas ilgalaikis materialusis turtas, kokią veiklą vykdo panaudos gavėjas, ar panaudos gavėjas vykdo įsipareigojimus savo lėšomis atlikti nekilnojamojo daikto einamąjį ar statinio kapitalinį remontą arba kito ilgalaikio materialiojo turto remontą, ar vykdomos kitos panaudos sutarties sąlygos.*

Cituojama įstatymo nuostatos įgyvendinimas nėra detalizuojama jokiais poįstatyminiais teisės aktais, todėl nėra aišku kokio turinio ataskaitą panaudos gavėjas (įstaiga) turi pateikti panaudos davėjui – Švietimo ir mokslo ministerijai. Savo ruožtu, pati Švietimo ir mokslo ministerija taip pat aiškiai ir konkrečiai nenustato, kokio turinio ataskaitos ji reikalauja iš įstaigų, kurioms suteikė teisę neatlygintinai panaudos teise naudotis nekilnojamuoju turtu.

Įvertinus Švietimo ir mokslo ministerijos pateiktas ataskaitas, kurias jai teikia įstaigos¹⁷ – panaudos gavėjai, atsiskaitydami už jiems suteikto nekilnojamojo turto naudojimąsi, nustatyta, kad visų įstaigų ataskaitos yra skirtingos, neinformatyvios, abstrakčios, dažniausiai apsiribojančios trumpu įstaigos veiklos aprašymu, lėšų, skirtų remontui bei draudimui, ar kitų patirtų išlaidų nurodymu. Iš šių ataskaitų turinio, nustatyti, kaip naudojamas valstybės nekilnojamas turtas bei atlikti turto naudojimo kontrolę ir priežiūrą yra sudėtinga. Ataskaitose nenurodoma kokie nekilnojamojo turto vienetai įstaigai yra perduoti naudotis panaudos teise (nenurodomi nei nekilnojamojo turto pavadinimai, bei unikalūs jų numeriai, plotas, nei sutarties data bei numeris, kuria ir suteiktas turtas neatlygintinai naudotis ir pan.).

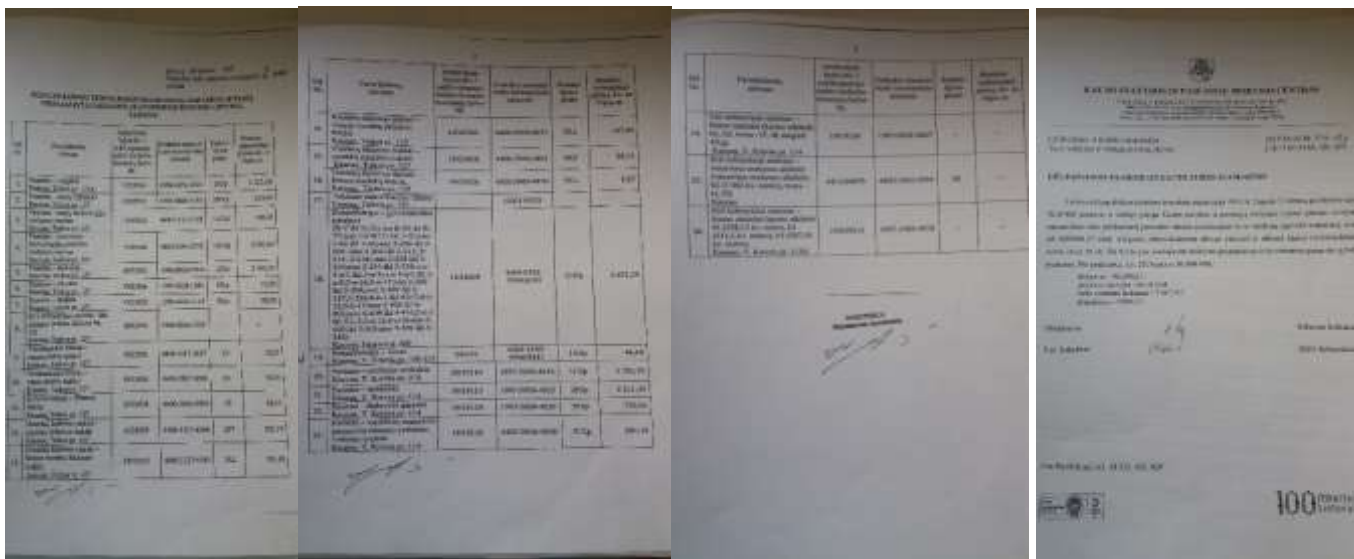
Pavyzdžiui, viešajai įstaigai „Vaikų poilsis“ nuo 2010 metų pagal panaudos sutartį buvo suteikta naudotis visa eile nekilnojamojo turto objektų Varėnos rajono, Panevėžio rajono, Klaipėdos rajono, Elektrėnų, Palangos savivaldybėse, taip pat patalpos Vilniuje, panaši situacija yra ir su Kelmės profesinio rengimo centru, taip pat Kauno statybos ir paslaugų mokymo centru, kuomet šiai įstaigai pagal panaudą neatlygintinai naudotis yra suteikti 26 nekilnojamojo turto objektai, tarp jų ir butas Kaune, V. Krėvės pr.

---

¹⁷ Panevėžio profesinio mokymo centras; Šiuolaikinės mokyklos centras; Alantos technologijos ir verslo mokykla; Kauno statybos ir paslaugų mokymo centras; Panevėžio darbo rinkos mokymo centras; Vilniaus Žirmūnų darbo rinkos mokymo centras; Kelmės profesinio rengimo centras; Šv. Ignaco Lojolos kolegija; Daugų technologijos ir verslo mokykla; Viešoji įstaiga „Vaikų poilsis“; Šiaulių rinkos darbo mokymo rinkos mokymo centras.

100-121 (žiūrėti 2 pav.), Alantos technologijos ir verslo mokykla, kuriai tarp kitų pagal panaudos sutartį perduotų nekilnojamojo turto objektų yra keturi butai (Molėtų rajono savivaldybės Naujasodžio kaime), taip pat kino teatras, pirtis, parduotuvė ir kitokios paskirties objektai, tačiau šios įstaigos išsamiai nedetalizuoja kaip konkrečiai naudojamas kiekvienas panaudos sutartimi perduotas naudotis nekilnojamojo turto ar kiti objektai (kam išnuomoti butai, nuomos sutarčių kopijos ir pan.)

2 pav. (Kauno statybos ir paslaugų mokymo centrui suteikti objektai ir šios įstaigos pateikta ataskaita)

Dėl pateikiamų neišsamių ataskaitų, aiškiai ir konkrečiai nenustatyto jų turinio, Švietimo ir mokslo ministerija negali tinkamai įvertinti kaip (ar tinkamai) panaudos gavėjas vykdo įsipareigojimus, ar tinkamai vykdomos panaudos sutarties sąlygos, ar gautą turtą naudoja ūkinei komercinei veiklai vykdyti ir pan., o tai didina korupcijos pasireiškimo tikimybę ar neleidžia laiku nustatyti netinkamo turto naudojimo atvejus bei juos užkardyti.

Siekdami skaidraus, aiškaus ir teisiškai nepriekaištingo įstaigų atsiskaitymo už joms neatlygintinai valdyti suteikto nekilnojamojo turto naudojimą proceso, taip pat siekiant gauti maksimaliai naudingų ataskaitinių duomenų iš įstaigų, Švietimo ir mokslo ministerijai *siūlome* nustatyti aiškius ir išsamius reikalavimus ataskaitoms, kuriose būtų atsiskaitoma už kiekvieno panaudai suteikto nekilnojamojo turto objekto naudojimą, nurodant suteiktą naudoti plotą, pastatų unikalius numerius, pastato paskirtį ir informuoti ar jis naudojamas pagal šią paskirtį ar paskirtis yra pakeista, taip pat pateikiant informaciją kokia veikla vykdoma pastatuose, kitose nekilnojamojo turto objektuose, informuoti ar įstaiga, panaudos pagrindais naudodama valstybės turtą, nėra jo išnuomojusi arba perdavusi tretiesiems asmenims neatlygintinai naudotis (jei taip, tai kam, kada ir kaip yra tai padariusi), informuoti apie atliktus arba atliekamus remonto darbus, kas konkrečiai atlikta ir pan.

2.5. Nepakankamai reglamentuotas sprendimų nuomoti ar perduoti neatlygintinai naudotis tretiesiems asmenims derinimo procesas pagal Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo 34 straipsnio nuostatas.

Analizuojamu laikotarpiu, Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo (toliau – Profesinio mokymo įstatymas) 34 straipsnio nuostatos *leido* valstybinės ir savivaldybių profesinio mokymo įstaigoms, kurių teisinė forma yra viešoji įstaiga, joms perduotą panaudos pagrindais neatlygintinai naudotis valstybės ar savivaldybių turtą turi teisę švietimo ir mokslo ministro ir finansų ministro nustatyta tvarka *išnuomoti arba perduoti neatlygintinai tretiesiems asmenims*, jeigu tai būtina profesinio mokymo įstaigos veiklai užtikrinti.

Profesinio mokymo įstaigos joms perduotą panaudos pagrindais neatlygintinai naudotis valstybės ar savivaldybių turtą galėjo išnuomoti viešo konkurso būdu. Profesinio mokymo įstaigos joms perduotą panaudos pagrindais neatlygintinai naudotis valstybės ar savivaldybių turtą gali perduoti neatlygintinai naudotis panaudos pagrindais tik valstybinėms ar savivaldybių įstaigoms, kurių pagrindinė veikla yra formalusis švietimas. Sprendimus dėl turto nuomos ar panaudos profesinio mokymo įstaigos priima *suderinusios su profesinio mokymo įstaigos savininku* (profesinio mokymo įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija) *ar dalyvių susirinkimu*.

Tvarka, kuria vadovaudamos, profesinio mokymo įstaigos joms perduotą panaudos pagrindais neatlygintinai naudotis valstybės ar savivaldybių turtą *išnuomoja arba perduoda neatlygintinai tretiesiems asmenims*, detalizuojama Profesinio mokymo įstatymo pagrindu priimtame poįstatyminiame teisės akte: Valstybinėms ir savivaldybių profesinio mokymo įstaigoms, kurių teisinė forma yra viešoji įstaiga, perduoto panaudos pagrindais valstybės ar savivaldybių turto nuomos arba perdavimo neatlygintinai naudotis panaudos pagrindais tretiesiems asmenims tvarkos apraše¹⁸(toliau - Nuomos arba perdavimo neatlygintinai naudotis panaudos pagrindais tretiesiems asmenims tvarkos aprašas).

Korupcijos rizikos analizės metu buvo siekiama nustatyti, ar šiuose teisės aktuose įtvirtintas teisinis reglamentavimas yra pakankamas skaidriam turto perdavimo naudotis tretiesiems asmenims ar jo nuomos procesui profesinio mokymo įstaigose, ar šiais teisės aktais nustatyti aiškūs ir skaidrūs šių sprendimų priėmimo principai, kriterijai, procedūros, sprendimus priimančiosios subjektai, aiškiai apibrėžti jų įgaliojimai ir kompetencija.

Analizuojant minėtus teisės aktus nustatyta, kad nors juose ir yra įtvirtintos bendrosios nuostatos turto nuomos ir panaudos procedūroms atlikti, aptarti sutarčių sudarymo momentai bei vykdymas, viešojo nuomos konkurso eigą ir sąlygas, tačiau *suderinimo su profesinio mokymo įstaigos savininku* (profesinio

---

¹⁸ Patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2016 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. V-270/1K-101.

mokymo įstaigos savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija) *ar dalyvių susirinkimu* procedūrų, eigos ar reikalavimų nenustato. Iš atskirų aptariamų teisės aktų nuostatų galima tik abstrakčiai suprasti, kad sprendimai išnuomoti nekilnojamąjį turtą ar jį perduoti neatlygintinai naudotis tretiesiems asmenims, turi būti suderinami. Pažymėtina, kad suderinimo procedūra su profesinės mokymo įstaigos savininku (dažnu atveju tai Švietimo ir mokslo ministerija) yra svarbus ir bene kertinis momentas sprendžiant dėl neatlygintino turto perdavimo tretiesiems asmenims ar jo nuomos, mat profesinio mokymo įstaiga nėra perduoto jai valdyti nekilnojamojo turto savininkė ir disponuoti juo savo nuožiūra Lietuvos Respublikos teisės aktai teisės bei galimybės nesuteikia. Todėl suderinimo procesas, Švietimo ir mokslo ministerijos, kaip valstybės atstovės, vaidmuo ir balsas jame turėtų būti aiškiai ir nedviprasmiškai apibrėžtas, o suderinimo procesas palaiapsniui ir išsamiai reglamentuotas.

Korupcijos rizikos analizės metu taip pat buvo nagrinėtas ir praktinis derinimo proceso įgyvendinimas, atsitiktinės atrankos būdu atrinkus kelis profesinio mokymo įstaigų vykdytų viešų nuomos konkursų proceso pavyzdžius¹⁹. Iš pateiktų procedūrinių dokumentų matyti, kad įstaigų visuotinio dalininkų susirinkimų posėdžių metu dalyvaujant vienam iš Švietimo ir mokslo ministerijos įgaliotam atstovui (vienu atveju Švietimo ir mokslo ministerijos Mokymosi visą gyvenimą departamento Profesinio mokymo skyriaus vyresnysis specialistas A. D., kitu atveju Švietimo ir mokslo ministerijos Mokymosi visą gyvenimą departamento direktorius S. Z.), svarstomas klausimas dėl panaudos teise valdomo turto nuomos. Nors analizuojant minėtus procesinius dokumentus procedūrinių pažeidimų nenustatyta, tačiau iš visuotinio dalininkų susirinkimų posėdžių protokolų sunku įvertinti patį suderinimo procesą, kadangi protokolai nėra informatyvūs ir šis procesas iki galo neatskleidžiamas.

Manome, kad šiame išvados dėl korupcijos rizikos analizės punkte įvardintas suderinimo proceso teisinio reguliavimo ir procedūrų neišsamumas ir stoka gali būti laikomas suderinimo proceso aiškumą ribojančiu veiksniu, sudaryti sąlygas profesinio mokymo įstaigų vadovams elgtis neobjektyviai ir nesąžiningai, taip pat gali riboti kontrolės sistemos galimybes ir lemti korupcijos riziką. Tačiau pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Seimas priėmė naują Profesinio mokymo įstatymą, kuris didžiąja dalimi įsigalioja nuo 2019 metų sausio 1 d.²⁰ Jame keičiasi nuostatos dėl valstybės turto, perduodamo profesinėms mokymo įstaigoms – visos valstybinės ir savivaldybių profesinio mokymo įstaigos per 2018 metus turės būti pertvarkytos į viešąsias įstaigas, o valstybės turtas joms bus perduotas pagal patikėjimo teisės sutartis,

---

¹⁹ Daugų technologijos ir verslo mokyklos ir Elektrėnų profesinio mokymo centro organizuotų viešųjų nuomos konkursų medžiagos.

²⁰ Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/b1f86f20d11011e782d4fd2c44cc67af>

perdavimo pagal panaudos sutartis nebeliks. Todėl galimai buvusieji ir nustatyti korupcijos rizikos veiksniai gali išnykti.

3. DĖL PARAIŠKOMS DĖL VALSTYBĖS NEKILNOJAMOJO TURTO, VALDOMO ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOS PATIKĖJIMO TEISE, PERDAVIMO PAGAL PANAUDOS SUTARTIS KITIEMS SUBJEKTAMS VERTINTI KOMISIJOS VEIKLOS

Korupcijos rizikos analizės metu analizuojant Švietimo ir mokslo ministerijos nekilnojamojo turto objektų perdavimo pagal panaudos sutartis kitiems subjektams, nustatyta, kad ministerija šiai procedūrai vykdyti, Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo ir Panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos aprašo pagrindais, parengė Turto perduodamo pagal panaudos sutartis taisykles, kuriose įtvirtino turto perdavimo pagal panaudos sutartis proceso nuostatas. Čia nurodoma, kad ministerija, planuodama valstybės nekilnojamąjį turtą perduoti panaudos pagrindais neatlygintinai valdyti ir naudotis kitiems subjektams, skelbia apie tai savo svetainėje, nurodydama nekilnojamojo turto adresą, unikalų numerį, pastato ar patalpų jame plotą, veiklą, kurai planuojama perduoti šį turtą, taip pat nurodydama ir kokius duomenis turi pateikti subjektas, besikreipiantis dėl nekilnojamojo turto suteikimo panaudos teise²¹, subjekto vertinimo kriterijus²². Pateiktoms paraiškoms vertinti, Švietimo ir mokslo ministerijos kanclerio 2015 m. balandžio 22 d. potvarkiu Nr. P-118 „Dėl komisijos sudarymo“, iš ministerijos atstovų sudaryta komisija.

Analizuojant nekilnojamojo turto perdavimo pagal panaudos sutartis procesą teisinio reglamentavimo ir praktinio jo įgyvendinimo aspektu, pastebėta, kad Švietimo ir mokslo ministerijos kanclerio sudaryta komisija stropiai įgyvendina Turto perduodamo pagal panaudos sutartis taisyklių nuostatas. 2015-2016 metais įvyko 17 šios komisijos posėdžių. Analizuojant komisijos posėdžių protokolus,

---

²¹ *Turto perduodamo pagal panaudos sutartis taisyklių 7 punkte* nurodoma, kad subjektas, kuris kreipėsi į ministeriją dėl nekilnojamojo turto suteikimo panaudos teise, pateikia:

7.1. motyvuotą prašymą perduoti valstybės turtą panaudos pagrindais; jame turi būti nurodyta: prašymo perduoti valstybės turto naudojimo tikslas, kokiai veiklai vykdyti bus naudojamas perduodamas turtas, ar turto naudojimo paskirtis atitinka subjekto veiklos sritis ir tikslus, nustatytus jo steigimo dokumentuose;

7.2. steigimo dokumentų kopijas, patvirtintas teisės aktų nustatyta tvarka;

7.3. pažymėjimo apie socialinės įmonės statuso suteikimo kopiją;

7.4. rašytinį pagrindimą, kad panaudos subjekto veiklos rezultatai duoda naudos visuomenei ar jos daliai;

7.5. valstybės įmonės Registrų centro pažymą apie kitą nuosavybės ar panaudos pagrindais valdomą panaudos subjekto nekilnojamąjį turtą, esantį toje pačioje savivaldybėje;

7.6. išpareigojimą atlikti einamąjį ir (ar) kapitalinį turto remontą.

²² *Turto perduodamo pagal panaudos sutartis taisyklių 8 punkte* nurodoma, kad subjektas vertinamas pagal šiuos kriterijus:

8.1. subjektas nurodytas ir atitinka Turto valdymo įstatymo 14 straipsnį;

8.2. subjektas naudojo šį turtą iki dabar;

8.3. subjektas ženkliai pagerins šį turtą, investuodamas pagal nuosavas lėšas.

nustatyta, kad kiekvienu nekilnojamojo turto perdavimo panaudos pagrindais atveju, ministerija informuoja apie ketinamą perduoti turtą savo interneto svetainėje. Subjektai, pretenduojantys į patalpų gavimą panaudos pagrindais, gali teikti paraiškas, kurias nagrinėja minėta komisija. Komisijos protokolų ir kitų dokumentų, reikalingų nekilnojamojo turto perdavimo panaudos pagrindais, analizės metu pastebėta, kad komisijos veikla (paraiškų vertinimas, sprendimo priėmimas) iš esmės yra konkurencingos procedūros imitavimas, nors ne visais turto perdavimo panaudos teise atvejais tokia procedūra netgi reikalinga ir būtina.

Dvejonės dėl šios procedūros uolios vykdymo tikslingumo (arba bent jau būtinumo dėl kiekvieno nekilnojamojo turto objekto perdavimo panaudos pagrindais) kyla dėl kelių priežasčių:

- pirma, į kvietimus skelbime teikti paraiškas konkrečiam nekilnojamojo turto objektui pagal panaudą gauti, atsiliepiama tik po vieną subjektą. Taip yra dėl to, kad skelbime labai konkrečiai nurodoma veikla, kuriai planuojama perduoti šį turtą, pavyzdžiui, nekilnojamas turtas Vilniuje, Geležinio Vilko g. 12, šiai veiklai vykdyti: *koordinuoti ir vykdyti mokyklų veiklos kokybės išorinį vertinimą ir teikti metodinę pagalbą mokyklų bendruomenėms veiklos kokybės įsivertinimo klausimais; vertinti pretendentų į švietimo įstaigas vadovus vadovavimo kompetencija*. Dėl šio pastato panaudos gauta viena paraiška, kurią pateikė Mokyklų vertinimo agentūra, kuri tik viena ir gali atitikti tokią veiklą. Kitas pavyzdys galėtų būti nekilnojamojo turto – pastato – poilsio pastato Palangoje, Žemaičių g. 17 perdavimas panaudos teise. Šias patalpas, viešoji įstaiga „Vaikų poilsis“ 2016 m. rugpjūčio 11 d. susitarimu Nr. S-494, kaip nereikalingą savo įstaigos veiklai, grąžino Švietimo ir mokslo ministerijai (naudotas nuo 2010 metų). Švietimo ir mokslo ministerija skelbdama apie šių patalpų planuojamą perdavimą savo tinklalapyje nurodo, kad <...> *minėtas nekilnojamas turtas perduodamas profesinio mokymo veiklai vykdyti – poilsio paslaugų agento ir higieninės kosmetikos kosmetiko programoms vykdyti*. Dėl šio pastato panaudos gauta viena paraiška, kurią pateikė Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centras. Taigi šiems reikalavimams atitikti gali tik konkrečios įstaigos;

- antra, dauguma paraiškas pateikusių subjektų jau eilę metų naudojami šiais nekilnojamojo turto objektais ar jo dalimi pagal panaudą, pavyzdžiui, veikia įvairios profesinio mokymo įstaigos ir pan. Todėl įstaigos ir toliau nori naudoti šiuos objektus savo veiklai vykdyti ir, tikimybės, kad konkrečioje savivaldybėje atsirast dar vienas subjektas, galintis pretenduoti į konkrečias patalpas ar kitus nekilnojamojo turto objektus, nėra. Pavyzdžiui, skelbime nurodoma, kad planuojamos pagal panaudos sutartį perduoti – dalį pastato – administracinio pastato Šiauliuose, Trakų g. 39, kurias nuo 1997 metų naudoja Šiaulių darbo rinkos mokymo centras. Tik ši mokymo įstaiga ir pateikė paraišką vėl naudoti šį pastatą. Kadangi teisės aktai nenumato panaudos sutarčių pratęsimo pasibaigus terminui, panaudos sutartys yra sudaromos iš naujo, Šiaulių darbo rinkos mokymo centras ir kreipėsi dėl šių patalpų panaudos; arba reorganizavus mokymo įstaigas, sujungus į naują juridinį asmenį yra būtina perduoti nekilnojamąjį turtą ir pan.

- trečia, organizuojama konkurencinga procedūra perduoti pagal panaudos sutartį tokius nekilnojamojo turto objektus, kaip pavyzdžiui, Jonavoje, Kauno g. 75 *perduodamas kelias įvažiavimas ir pėsčiųjų takas bei nuotekų šalinimo tinklai – lietaus nuotekų tinklai, taip pat buitinių nuotekų tinklai (minėtas nekilnojamas turtas perduodamas šiai veiklai vykdyti: profesinis mokymas; pagrindinis ir vidurinis ugdymas; švietimui būdingų paslaugų veikla ir kitas mokymas)* ir pan., kai akivaizdu, kad šie nekilnojamojo turto objektai yra būtini konkrečiai įstaigai ir dėl jų panaudos konkuruoti kiti subjektai noro nepareikš.

Atsižvelgiant į tai, kad komisijos veikla vertinant paraiškas ir pats paraiškų vertinimas bei organizuojamas konkurencingas procesas vykdomas tik formaliai, kai atrenkama tik iš vieno pretendento, skelbime nurodant konkrečios įstaigos vykdomą veiklą, arba kai iš esmės yra sudaroma nauja panaudos sutartis, pasibaigus ankstesnei sutarčiai, kai visais atvejais nekilnojamas turtas gali atitekti tik vienam subjektui, ir sukurtas biurokratinis mechanizmas tarp institucijų, laikytinas papildoma administracine našta tiek vienai, tiek kitai institucijai, tiek pačiai komisijai.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siekdami administracinės naštos mažinimo valstybinėms institucijoms, *siūlome* svarstyti dėl aprašomos procedūros organizavimo *kiekvieną* planuojamą nekilnojamojo turto perdavimo pagal panaudos sutartį atveju, tikslingumo ir realios naudos (pavyzdžiui, ar tikslinga yra rengti tokią procedūrą perduodant buitinių nuotekų tinkus ar kelią, įvažiavimą ar pan., kai juos perduoti reikalinga konkrečiam subjektui). Galbūt tokią procedūrą būtų tikslingiau organizuoti ir sudaryti komisiją paraiškų vertinimui tuomet, kai, pavyzdžiui, vienas subjektas atsisako, grąžina pagal panaudos sutartį naudotas patalpas (kitą nekilnojamojo turto objektą) ir jas būtų galima perduoti kitam Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme numatytam subjektui, ar kitais atvejais, kuomet dėl patalpų perdavimo galėtų realiai konkuruoti keli subjektai, skelbimo formulotėje vengiant ypatingai konkrečios subjekto veiklos (kaip iliustruota pavyzdžiuose) aprašymo.

4. DĖL VIEŠŪJŲ ĮSTAIGŲ VYKDOMOS KOMERCINĖS VEIKLOS PANAUDOS TEISE PERDUOTOSE NAUDOTIS PATALPOSE

Švietimo ir mokslo ministerija, panaudos teise suteikdama naudoti nekilnojamąjį turtą, valstybės turto panaudos sutarčių nuostatose įtvirtina imperatyvų draudimą šį turtą naudoti ūkinei ir komercinei veiklai, sutarčių nuostatas formuluodama taip: *panaudos davėjas pagal sutartį perduoda panaudos gavėjui viešosios įstaigos <...> įstatuose nustatytai veiklai vykdyti (išskyrus ūkinę ir komercinę veiklą), laikinai neatlygintinai valdyti ir naudoti valstybei nuosavybės teise priklausantį ir šiuo metu panaudos davėjo patikėjimo teise valdomą nekilnojamąjį turtą.*

Korupcijos rizikos analizės metu analizuojant kaip panaudos gavėjai naudoja jiems panaudos teise suteiktą nekilnojamąjį turtą, buvo atliekama tiek subjektų įstatuose nurodomos veiklos, tiek viešai pateikiamos informacijos, taip pat registrų duomenų analizė. Ši analizė parodė, kad egzistuoja korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių:

4.1. Nepaisant sutartyse nurodyto draudimo, atskiros viešosios įstaigos komercinę ir ūkinę veiklą vykdo joms panaudos teise suteiktuose nekilnojamojo turto objektuose, pavyzdžiui,

- viešoji įstaiga Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centras – šios mokymo įstaigos tinklalapyje skelbiama apie Kauno mieste, Griunvaldo g. 22 esančiame pastate (2009 m. balandžio 22 d. dešimčiai metų suteiktas valstybės nekilnojamojo turto panaudos sutartimi Nr. SUT- 115) teikiamas kirpimo, grožio ir susijusias paslaugas ir pateikiami kainoraščiai meistrų atliekamų paslaugų²³ ir mokinių atliekamų paslaugų²⁴. Šios profesinės mokymo įstaigos įstatuose, įregistruotose Juridinių asmenų registre 2017 m. sausio 25 d.²⁵, nurodoma, kad įstaiga užsiima kita, ne švietimo veika: *kita mažmeninė prekyba ne parduotuvėse, kioskuose ar prekyvietėse; viešbučių ir panašių buveinių veikla; kita apgyvendinimo veikla; restoranų pagaminto valgio teikimo veikla; pagaminto valgio teikimas renginiams; kitų maitinimo paslaugų teikimas ir pan.*

- viešoji įstaiga Alantos technologijos ir verslo mokykla – šios įstaigos įstatuose²⁶ nurodoma, kad ji užsiima ir papildomomis veiklos rūšimis, pavyzdžiui, *leidyba; spausdinimas ir susijusių paslaugų veikla; žemės ūkio žaliavų ir gyvų gyvulių didmeninė prekyba; maisto ir gėrimų didmeninė prekyba; kita didmeninė prekyba; mažmeninė prekyba nespécializuotose parduotuvėse; mažmeninė prekyba ne*

²³ Prieiga per internetą: http://www.kaupa.lt/sites/default/files/straipsniams/kainynai_lenteles_a4_meistrai_web.jpg

²⁴ Prieiga per internetą: http://www.kaupa.lt/sites/default/files/straipsniams/mokiniai_modus.jpg

²⁵ Prieiga per internetą:

<https://www.aikos.smm.lt/layouts/15/asw.aikos.registersearch/objectformresult.aspx?o=inst&f=inst&key=88603090044&pt=of>

²⁶ Prieiga per internetą:

<https://www.aikos.smm.lt/layouts/15/asw.aikos.registersearch/objectformresult.aspx?o=inst&f=9292cf6d-35cb-470c-a4fa-fb4763a34aa8&key=88603090263&pt=of>

parduotuvėse; valgyklos ir pagaminto valgio tiekimas; nekilnojamojo turto, priklausančio nuosavybės ar kita teise išnuomojimas; automobilių nuoma; kitos sausumos transporto įrangos nuoma; kitų mašinų ir įrenginių nuoma; kitų, niekur kitur nepriskirtų, asmeninių ir namų ūkio reikmenų nuoma; kita, niekur kitur nepriskirta verslo veikla; kitokia pramoginė veikla ir panašiai. Savo ataskaitoje, kurią ši įstaiga 2017-05-02 raštu Nr. SR-48 „Dėl panaudos pagrindais gauto turto ataskaitos“ pateikė Švietimo ir mokslo ministerijai (dėl patalpų, kurias 2007 m. vasario 28 d. dešimčiai metų gavo naudotis valstybės nekilnojamojo turto panaudos sutartimi Nr. SUT-105), nurodoma, kad savo lėšos, gautos iš kitos veiklos sudarė 224,3 tūkst. eurų. Tai pajamos už vykdomus formaliuosius ir neformaliuosius mokymus, vasaros metu vykstančias stovyklas, renginių organizavimo, kitas įvairias paslaugas bei pajamos iš žemės ūkio produktų gamybos. Vykdydama kitas paslaugas, t. y. organizuodama mokinių maitinimą bei apgyvendinimą, vasaros stovyklas sportininkams, šokėjams, seminarų ir pan. veiklą, mokykla gavo 97,6 tūkst. eurų pajamų.

Panaši situacija yra ir su kitomis viešosiomis įstaigomis, kuomet iš papildomų aplinkybių galima spręsti, jog įstaiga verčiasi ūkine ar/ir komercine veikla.

Atsižvelgiant į analizuotą medžiagą, pateiktus pavyzdžius, įvertinus viešųjų įstaigų veiklos pobūdį, darytina išvada, kad viena vertus, dalies viešųjų įstaigų, profesinio mokymo įstaigų vykdoma ūkinė ir komercinė veikla dažnu atveju yra neatsiejama nuo jų bendrai vykdomos ir įstatuose nustatytos veiklos, kita vertus, Švietimo ir mokslo ministerijos sudaromose valstybės turto panaudos sutartyse su subjektais, nėra detalizuojama kokia būtent ūkinė ir komercinė veikla yra draudžiama vykdyti suteiktose nekilnojamojo turto objektuose, nenurodomos konkrečios veiklos, laikytinos komercine ar/ir ūkine veikla. Todėl, dažnu atveju, valstybės panaudos sutartyse esančios formuluotės „tik įstatuose numatyta veikla vykdyti“ ir „išskyrus komercinę- ūkinę veiklą“ neatitinka viena kitos. Dėl šių priežasčių yra sudėtinga įvertinti ar/kada įstaigos tinkamai vykdo valstybės turto panaudos sutarčių nuostatas, kada jos yra pažeidžiamos ir vykdomos netinkamai, tokiu būdu atsiranda galimybės pasireikšti nesąžiningam elgesiui ar neobjektyviems ir nepagrįstiems sprendimams naudojant valstybės nekilnojamojo turto.

Atsižvelgdami į įvardytas priežastis, siekdami teisinio reguliavimo aiškumo ir eliminuojant galimybę piktnaudžiauti, siūlome tikslinti teisinį reglamentavimą, jį konstruoti aiškiai ir nedviprasmiškai, nustatant kokia konkrečiai komercine ir ūkine veikla draudžiama užsiimti subjektams panaudos teise suteiktose nekilnojamojo turto objektuose, nurodant kokiems subjektams draudžiama užsiimti tokia veikla, o kuriems – ne. Tais atvejais, kuomet viešajai įstaigai panaudos teise valdomose nekilnojamojo turto objektuose imperatyviai uždraudžiama užsiimti komercine ar ūkine veikla, siūlome aktyviai kontroliuoti šios nuostatos vykdymą.

4.2. Ne visiškai aiškus ir nevienodas valstybės turto panaudos sutarčių nuostatų reglamentavimas.

Analizuojant Švietimo ir mokslo ministerijos, kaip panaudos davėjos ir subjektų, kaip panaudos gavėjų, sudarytų valstybės nekilnojamojo turto panaudos sutarčių bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų, kuriais yra perduodamas turtas, turinį, nustatyta, kad:

a) iš visų analizuojamųjų laikotarpiu, t. y. 2015-2016 metais sudarytų ar galiojusių valstybės turto panaudos sutarčių, keturioms įstaigoms nebuvo taikomos nuostatos, draudžiančios panaudos teise suteiktose nekilnojamojo turto objektuose verstis ūkine ir komercine veikla, o būtent: viešajai įstaigai *Vytauto Didžiojo universitetui* (2011 m. lapkričio 24 d. valstybės turto panaudos sutartis Nr. S-525/1-104); viešajai įstaigai *Šv. Ignaco Lojolos kolegijai* (2011 m. gruodžio 23 d. valstybės turto panaudos sutartis Nr. S-620); biudžetinei įstaigai *Vytauto Didžiojo karo muziejui* (2013 m. vasario 11 d. valstybės turto panaudos sutartis Nr. S-73) ir viešajai įstaigai *Šiuolaikinės mokyklos centras* (2015 m. liepos 8 d. valstybės turto panaudos sutartis Nr. S-513).

Viešoji įstaiga *Šiuolaikinės mokyklos centras* – iš esmės esanti privati mokykla (kurios steigėja ir viena iš dalininkų yra Švietimo ir mokslo ministerija), renkanti įmokas už savo vykdomą veiklą, kurią vykdo Vilniaus mieste, Žygimantų g. 4 esančiame pastate, 2015 m. liepos 8 d. dešimčiai metų suteiktame valstybės turto panaudos sutartimi Nr. S-513. Šios viešosios įstaigos įstatuose, įregistruotose Juridinių asmenų registre 2007 m. birželio 14 d.²⁷, nurodoma, kad ši įstaiga užsiima ir kita veikla: *knygų leidyba; žurnalų ir periodinių leidinių leidyba; garso įrašų leidyba; kita leidyba*. Įstatuose 38.2 papunktyje taip pat nurodoma, kad įstaigos visuotinis dalininkų susirinkimas *nustato paslaugų, darbų bei produkcijos kainas ir tarifus ar jų nustatymo taisykles*. Viešoji įstaiga *Šv. Ignaco Lojolos kolegija* – tai nevalstybinė aukštoji mokykla (Švietimo ir mokslo ministerija nėra nei šios įstaigos steigėja, nei dalininkė), renkanti įmokas už mokslą, savo veiklą vykdanči Kaune, Vilniaus g. 29 ir patalpose Vytauto pr. 54, kurias 2011 m. gruodžio 23 d. dešimčiai metų gavo naudotis valstybės turto panaudos sutartimi Nr. S-620. Pažymėtina, kad tokių patalpų naudojimą, šios kolegijos tinklalapyje²⁸ informacijos nėra²⁹. Apie šiose patalpose vykstančius užsiėmimus ir kitą vykdomą veiklą nurodoma Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro tinklalapyje, kuriame nurodoma, kad *modernioje ortopedijos specialistų praktinio mokymo bazėje yra teikiamos visos ortopedijos specialistų paslaugos. „Pėdos priežiūros studijoje“ taip pat mokosi Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro*

²⁷ Prieiga per internetą:

<https://www.aikos.smm.lt/ layouts/15/asw.aikos.registersearch/objectformresult.aspx?o=inst&f=9292cf6d-35cb-470c-a4fa-fb4763a34aa8&key=88603090011&pt=of>

²⁸ Prieiga per internetą: www.ilkk.lt

²⁹ Prieiga per internetą:

<https://www.aikos.smm.lt/ layouts/15/asw.aikos.registersearch/objectformresult.aspx?o=inst&f=9292cf6d-35cb-470c-a4fa-fb4763a34aa8&key=88888880189&pt=of>

Sveikatos priežiūros skyriaus mokiniai, besimokantys pagal Pėdos priežiūros paslaugų teikėjo ir Ortopedinės avalynės gamintojo profesinio mokymo programas. „Pėdos priežiūros studijoje“ savo praktinius gebėjimus tobulina Šv. Ignaco Lojolos kolegijos Ortopedijos technologijos mokymo programos studentai. Čia naudojamos pačios naujausios medžiagos, o paslaugas teikia ilgametę darbo patirtį turintys specialistai. Taip pat nurodoma, kad teikiamos pėdų priežiūros paslaugos ir gaminamos ortopedijos priemonės. Taigi iš viešai pateikiamos informacijos galima spręsti, kad šiomis patalpomis labiau naudojasi Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centras.

b) atskiruose Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimuose, kuriais yra perduodami nekilnojamojo turto objektai panaudos teise, **nėra** įtvirtintos nuostatos, draudžiančios šiuose objektuose verstis ūkine ir komercine veikla, o tik išvardijamas perduodamų objektų sąrašas, nors *valstybės turto panaudos sutartyse* su šiais subjektais tokia nuostata **yra**. Tokių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų ir valstybės turto panaudos sutarčių nuostatų neatitikimų yra su šiais panaudos gavėjais: *Alantos technologijos ir verslo mokykla; Kelmės profesinio rengimo centru; viešąja įstaiga „Vaikų poilsis“; Panevėžio profesinio rengimo centru; Vilniaus rajono Nemenčinės Gedimino gimnazija; Kelmės rajono Tytuvėnų jaunimo mokykla; Alytaus rajono savivaldybės administracija; Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centru; Valstybės kontrole; Ugdymo plėtotės centru; Klaipėdos laivų statybos ir remonto mokykla; Kauno mechanikos mokykla; Vilniaus statybininkų rengimo centru; Kretingos technologijos ir verslo mokykla; Raseinių technologijos ir verslo mokykla; Kuršėnų politechnikos mokykla.*

c) Valstybės turto panaudos *sutartyse* ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės *nutarimuose*, kuriais panaudos teise suteikiamas nekilnojamojo turto Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centrui, ūkinės ir komercinės veiklos vykdymo aspektas įtvirtinamas skirtingai. Šį teiginį grindžiame sutarčių ir nutarimų, kuriais šiai mokymo įstaigai perduoti atskiri nekilnojamojo turto objektai, palyginimais:

- 2009 m. balandžio 24 d. valstybės nekilnojamojo turto panaudos sutarties Nr. SUT-115 su Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centru (kuria perduodama penkiolika nekilnojamojo turto objektų, tarp jų dirbtuvės Kaune, Vytauto per. 54, mokykla Kaune, Gedimino g. 14/Miško g. 15, mokykla Kaune, Griunvaldo g. 22 ir t.t.) 1 punkte **nurodomas draudimas** perduodamą turtą naudoti komercinei – ūkinei veiklai vykdyti, tuo tarpu 2009 m. balandžio 15 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime Nr. 295, dėl tų pačių patalpų perdavimo **šio draudimo nėra** (*perduoti pagal panaudos sutartį 10 metų <...> šiuo metu jos įstatuose numatytai veiklai vykdyti valstybės nuosavybės teise priklausantį <...> nekilnojamąjį turtą*);

- 2011 m. gruodžio 22 d. valstybės turto panaudos sutarties Nr. S-619, kuria perduodama palėpės dalis Kaune, Griunvaldo g. 20, 1 punkte **nurodomas draudimas** perduodamą turtą naudoti komercinei – ūkinei veiklai vykdyti, tuo tarpu 2009 m. lapkričio 30 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime Nr. 1395, dėl tų pačių patalpų perdavimo **šio draudimo nėra** (*perduoti pagal panaudos sutartį 10 metų <...>*

šiuo metu jos įstatuose numatyta veikla vykdyti valstybės nuosavybės teise priklausančius nekilnojamuosius daiktus);

- nei 2011 m. gruodžio 15 d. valstybės turto panaudos sutartyje Nr. F2-4, nei 2009 m. lapkričio 30 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime Nr. 1395 dėl pastato – poilsio namų Neringoje, Pervalkos g. 1 perdavimo, **nėra** nuostatos, draudžiančios perduodamą turtą naudoti komercinei – ūkinei veiklai vykdyti; tuo tarpu, tiek 2016 m. lapkričio 30 d. valstybės turto panaudos sutarties Nr. S-749, tiek 2016 m. lapkričio 16 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 1137 nuostatose toks draudimas **yra įtvirtintas** (*perduoti <...> jos įstatuose šiuo metu numatyta veikla vykdyti (išskyrus ūkinę ir komercinę veiklą) pagal panaudos sutartį 10 metų šį <...> nekilnojamąjį turtą*).

Apibendrinus pateiktą informaciją, darome išvadą, kad, pirma, nėra aišku, dėl kokių priežasčių išskiriamos a) punkte paminėtos įstaigos (Šv. Ignaco Lojolos kolegija, Šiuolaikinės mokyklos centras, Vytauto Didžiojo karo muziejus ir Vytauto Didžiojo universitetas), kodėl joms nėra draudžiama užsiimti ūkine ir komercine veikla, kaip tai yra daroma su kitais subjektais. Šios išskirtinės nuostatos priežastys ir motyvai nėra išdėstomi valstybės turto panaudos sutartyse su minėtais subjektais. Antra, Profesinio mokymo įstatymo 34 straipsnio nuostatos leidžia profesinio mokymo įstaigoms joms perduotą panaudos pagrindais neatlygintinai naudotis valstybės ar savivaldybių turtą išnuomoti viešo konkurso būdu, tai taip pat galima laikyti komercinės veiklos vykdymu, be to viešosios įstaigos turi teisę verstis įstatymų nedraudžiama ūkine komercine veikla, kuri yra neatsiejamai susijusi su jų veiklos tikslais ir reikalinga jiems pasiekti.

Analizuojant nekilnojamojo turto suteikimo subjektams panaudos teise procedūras, subjektų, turinčių teisę gauti panaudos teise neatlygintinai naudotis valstybės nekilnojamuoju turtu, ratą ir sąlygas, nustatyta, kad viešosios įstaigos, gaunančios neatlygintinai naudotis nekilnojamuoju turtu, dažnu atveju sėkmingai vykdo vienokią ar kitokią komercinę veiklą (kartu su švietimo veikla ar atskirai), iš šios savo veiklos generuoja pajamas (kaip matyti iš pateikiamų ataskaitų), sugeba finansiškai išsilaikyti kaip įstaigos ir iš esmės juos galima laikyti ūkio subjektais, nepriklausomai nuo jų finansavimo subjekto ir teisinio statuso, pavyzdžiui, tokios viešosios įstaigos kaip Šiuolaikinės mokyklos centras, Šv. Ignaco Lojolos kolegija, kurios yra privačios mokymo įstaigos, o pastarosios dalininkė valstybė net nėra. Tokioms viešosioms įstaigoms teisė neatlygintinai naudotis valstybės nekilnojamuoju turtu suteikiama vien dėl to, kad jos formaliai atitinka Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatą, kuri nustato, kad valstybės turtas gali būti panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis perduodamas *viešosioms įstaigoms, kai bent vienas iš jų dalininkų yra valstybė ar savivaldybė, kurioms atstovauja valstybės ar savivaldybės institucija, taip pat viešosioms įstaigoms – mokykloms <...>*. Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo normos nedetalizuoja kokioms būtent *viešosioms įstaigoms – mokykloms* gali būti neatlygintinai naudoti suteikiamas nekilnojamasis turtas (pagrindinės, aukštosios,

valstybinės, nevalstybinės, privačios ar pan.), todėl ja gali naudotis bet kurios mokyklos, esančios viešosiomis įstaigomis, net jei valstybė nėra jos steigėja ar viena iš dalininkių (kaip Šv. Ignaco Lojolos kolegija). Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, manytina, kad atskiros viešosios įstaigos, tokios kaip jau minėtos Šiuolaikinės mokyklos centras ir Šv. Ignaco Lojolos kolegija, vykdydamos komercinę ir ūkinę veiklą, gali konkuruoti su kitais ūkio subjektais, vykdančiais panašią veiklą (pavyzdžiui, su kitomis privačiomis mokyklomis ar nevalstybinėmis kolegijomis ir pan.). Nors šiuo metu esantis teisinis reguliavimas (cituota Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 14 straipsnio nuostata) suteikia tokioms viešosioms įstaigoms teisę neatlygintinai naudotis valstybės nekilnojamuoju turto, tačiau galbūt vertėtų svarstyti galimybę inicijuoti šio įstatymo nuostatos pakeitimą ir tokioms viešosioms įstaigoms taikyti konkurencingą nuomos, viešo konkurso būdu, procedūrą.

Teisinio reglamentavimo neapibrėžtumas (neišsamus ir neaiškus teisinis reglamentavimas) sudaro prielaidas priimti neobjektyvius sprendimus, diskriminuojant ar proteguojant atskirus subjektus, galinčius gauti panaudos teisę nekilnojamąjį turto, o subjektams užsiimant komercine ar ūkine veikla. Savo ruožtu, nepakankamai tikslus reglamentavimas, gali riboti Švietimo ir mokslo ministerijos kontrolės sistemos galimybes, užtikrinant ministerijai pavestos funkcijos skaidrumą. Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą pažymėjo, kad vienas iš esminių konstitucinių teisinės valstybės principo elementų yra teisinis tikrumas ir aiškumas, kuris suponuoja tam tikrus privalomus reikalavimus teisiniam reguliavimui: jis privalo būti aiškus ir darnus, teisės normos turi būti formuluojamos tiksliai, jose negali būti dviprasmybių (Konstitucinio teismo 2003 m. gegužės 30 d., 2014 m. liepos 11 d. nutarimai).

Atsižvelgdami į įvardytas priežastis, siekdami teisinio reguliavimo aiškumo ir eliminuojant galimybę piktnaudžiauti, *siūlome* tobulinti teisinį reglamentavimą taip, kad visos valstybės turto panaudos procesą reglamentuojančios nuostatos, tiesiogiai ir ne nustatančios draudimą ir leidimą panaudos gavėjams užsiimti komercine ir ūkine veikla, sudarytų tarpusavyje susijusią, visapusišką, tarpusavyje rišliai derančią sistemą, t. y. valstybės turto panaudos sutarčių ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų nuostatos turėtų derėti tarpusavyje, aiškiai ir vienodai nurodant draudimą ir leidimą panaudos gavėjams užsiimti komercine ir ūkine veikla, ir nesudarytų galimybių šias nuostatas interpretuoti skirtingai.

4.3. Nepakankamas Švietimo ir mokslo ministerijos vaidmuo viešųjų įstaigų turto valdymo aspektu. Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro atvejis.

Kaip minėta korupcijos rizikos analizės pradžioje, Švietimo ir mokslo ministerija didžiąją dalį nekilnojamojo turto panaudos sutartimis yra perdavusi viešosioms įstaigoms – įvairioms mokymo įstaigoms. Analizuojant kaip šios mokymo įstaigos (kurių didžioji dalis yra viešosios įstaigos) valdo joms neatlygintinai perduotą nekilnojamąjį turto, pastebėta, kad dalies viešųjų įstaigų, viena iš dalininkių (dažnu atveju ir steigėja) yra valstybė, kurios teises atstovauja Švietimo ir mokslo ministerija. Lietuvos Respublikos viešųjų

įstaigų įstatymo (toliau – Viešųjų įstaigų įstatymas) 9 straipsnio nuostatos nurodo, kad *viešoji įstaiga turi turėti organą – visuotinį dalininkų susirinkimą ir vienasmenį valdymo organą – viešosios įstaigos vadovą*. Cituojamo teisės akto 10 straipsnyje įtvirtintos dalininkų susirinkimo pareigos, viena jų nurodanti, kad *visuotinis dalininkų susirinkimas priima sprendimą dėl viešajai įstaigai nuosavybės teise priklausančio ilgalaikio turto perleidimo, nuomos, perdavimo pagal panaudos sutartį ar įkeitimo*.

Korupcijos rizikos analizės metu buvo atkreiptas dėmesys į Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centrui panaudos sutartimis perduotą neatlygintinai naudoti ir jos valdomą nekilnojamąjį turtą:

- 2009 m. balandžio 22 d. valstybės nekilnojamojo turto panaudos sutartimi Nr. SUT- 115, kuria šiam centrui dešimčiai metų perduoti neatlygintinai naudotis penkiolika nekilnojamojo turto objektų (2009 m. rugpjūčio 29 d. sutartimi Nr. S-400 vienas nekilnojamojo turto objektas grąžintas Švietimo ir mokslo ministerijai)³⁰;

---

³⁰ dirbtuves Kaune, Vytauto pr. 54 (nekilnojamojo turto archyvinėje byloje Nr. 19/10701 pastatas pažymėtas plane – 2G1p, unikalus numeris – 1992-9023-0027, bendras plotas – 157,5 kv. metro, be likutinės vertės);

2.2. dirbtuves Kaune, Vytauto pr. 54 (nekilnojamojo turto archyvinėje byloje Nr. 19/10701 pastatas pažymėtas plane – 1G1p, unikalus numeris – 1992-9023-0016, bendras plotas – 357,19 kv. metro, be likutinės vertės);

2.3. kiemo aikštelę Kaune, Vytauto pr. 54 (nekilnojamojo turto archyvinės bylos Nr. 19/10701, unikalus numeris – 1992-9023-0038, be likutinės vertės);

2.4. patalpas Kaune, Jonavos g. 162 (nekilnojamojo turto archyvinėje byloje Nr. 19/20619 pastatas pažymėtas plane – 1A5p, pastato unikalus numeris – 1997-5005-8018, patalpų unikalus numeris – 4400-0151-0434:8259, patalpų bendras plotas – 1622,76 kv. metro, su bendro naudojimo patalpomis – 212,81 kv. metro, likutinė vertė 2008 m. gruodžio 31 d. – 458839,84 lito);

2.5. mokyklą Kaune, Gedimino g. 14 / Miško g. 15 (nekilnojamojo turto archyvinėje byloje Nr. 19/10841 pastatas pažymėtas plane – 1C2p, unikalus numeris – 1988-0001-9019, bendras plotas – 1844,74 kv. metro, be likutinės vertės);

2.6. mokyklą – sporto salę Kaune, Gedimino g. 14 / Miško g. 15 (nekilnojamojo turto archyvinėje byloje Nr. 19/10841 pastatas pažymėtas plane – 2C1p, unikalus numeris – 1988-0001-9020, bendras plotas – 213,93 kv. metro, be likutinės vertės);

2.7. mokyklą Kaune, Gedimino g. 14 / Miško g. 15 (nekilnojamojo turto archyvinėje byloje Nr. 19/10841 pastatas pažymėtas plane – 3C2p, unikalus numeris – 1988-0001-9032, bendras plotas – 291,11 kv. metro, be likutinės vertės);

2.8. mokyklą Kaune, Griunvaldo g. 22 (nekilnojamojo turto archyvinėje byloje Nr. 19/10860 pastatas pažymėtas plane – 2C3p, pastato unikalus numeris – 1993-0012-4010, patalpų unikalus numeris – 1993-0012-4010:0003, patalpų bendras plotas – 636,81 kv. metro, be likutinės vertės);

2.9. garažą Kaune, Griunvaldo g. 22 (nekilnojamojo turto archyvinėje byloje Nr. 19/10860 pastatas pažymėtas plane – 3G1p, unikalus numeris – 1993-0012-4022, bendras plotas – 73,32 kv. metro, be likutinės vertės);

2.10. biblioteką Kaune, Gedimino g. 11 / Griunvaldo g. 20 (nekilnojamojo turto archyvinėje byloje Nr. 19/10860 pastatas pažymėtas plane – 1A1p, pastato unikalus numeris – 1988-0001-8010, patalpų unikalus numeris – 1988-0001-8010:0011, bendras plotas – 157,5 kv. metro, be likutinės vertės);

2.11. mokyklą Kaune, Griunvaldo g. 22 (nekilnojamojo turto archyvinėje byloje Nr. 19/10860 pastatas pažymėtas plane – 2C3p, unikalus numeris – 1993-0012-4010, bendras plotas – 855,42 kv. metro, be likutinės vertės);

2.12. mokyklą Kaune, Karaliaus Mindaugo pr. 11 (nekilnojamojo turto archyvinėje byloje Nr. 19/215 pastatas pažymėtas plane – 1C3p, unikalus numeris – 1993-3018-0011, bendras plotas – 2216,32 kv. metro, be likutinės vertės);

2.13. mokyklą Kaune, Karaliaus Mindaugo pr. 11 (nekilnojamojo turto archyvinėje byloje Nr. 19/215 pastatas pažymėtas plane – 2C2p, unikalus numeris – 1993-3018-0022, bendras plotas – 1338,29 kv. metro, likutinė vertė 2008 m. gruodžio 31 d. – 388203,96 lito);

2.14. sandėlį Kaune, Karaliaus Mindaugo pr. 11 (nekilnojamojo turto archyvinėje byloje Nr. 19/215 pastatas pažymėtas plane – 3F1p, unikalus numeris – 1993-3018-0033, bendras plotas – 145,82 kv. metro, be likutinės vertės);

2.15. kiemo statinius (kiemo aikštelę) Kaune, Karaliaus Mindaugo pr. 11 (nekilnojamojo turto archyvinės bylos Nr. 19/215, unikalus numeris – 1993-3018-0044, be likutinės vertės).

- 2011 m. gruodžio 15 d. valstybės turto panaudos sutartimi Nr. F2-41, dešimčiai metų perduoti statiniai Neringoje, Pervalkos g. 1 esantis pastatas – poilsio namai, bendras plotas 409,4 kv. m. ir kiti statiniai – kiemo statiniai (kiemo aikštelė, baseinas);

- 2011 m. gruodžio 22 d. valstybės turto panaudos sutartimi Nr. S-619, iki 2019 m. balandžio 22 d. perduodama patalpa – palėpės dalis Kaune, Griunvaldo g. 20, bendras plotas 100,51 kv. m.;

- 2013 m. gruodžio 23 d. nekilnojamojo valstybės turto panaudos sutartimi Nr. S-578, dešimčiai metų perduoti du poilsio pastatai Palangoje, Gedimino g. 5, bendras perduodamų patalpų plotas 61,61 kv. m. ir 606,30 kv. m.;

- 2016 m. lapkričio 30 d. valstybės turto panaudos sutartimi Nr. S-749, dešimčiai metų perduoti poilsio pastatas ir kiemo statiniai Palangoje, Žemaičių g. 17, bendras plotas 967,26 kv. m.

Analizuojant Nekilnojamojo turto registro pateikiamą informaciją apie išvardintą Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centrui perduotą nekilnojamąjį turtą, pastebėta, kad su pastatu, esančiu Kaune, Gedimino g. 11/Griunvaldo g. 20, nuo 2009 metų vykdyti registro duomenų keitimo faktai. Analizuojant šiuos faktus išsamiau, nustatyta, kad su įvairiomis šio pastato dalimis vyko įvairių civilinių sandorių (sandorių eigą ir juos vykdžiusius subjektus galima matyti žemiau pateikiamoje lentelėje).

Sandorių lentelė

2002-10-21	Pirkimo-pradavimo sutartis	Fizinis asmuo A. D. parduoda fiziniam asmeniui-A.A. (artimas Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro vadovės giminaitis)	Butas-kambarys 3-1 (24,33 kv. m.) ir bendrojo naudojimo patalpos a-5, a-6, a-7, a-8, a-9, a-10, a-12(1/3 nuo 2,21 kv. m., 1/3 nuo 1,96 kv. m., 1/3 nuo 3,57 kv. m., 1/3 nuo 5,07 kv. m., 1/3 nuo 4,87 kv. m., 1/3 nuo 7,78 kv. m., 1/3 nuo 1,31 kv. m.) 1988-0001-8010:0008 Griunvaldo g. 20
2009-04-22	Panaudos sutartis Nr. SUT-115	Švietimo ir mokslo ministerija- Karaliaus Mindaugo procesinio mokymo centrui	Biblioteka Gedimino g. 11/ Griunvaldo g. 20, Kaunas 1988-0001-8010:0011, 157,5 kv. m.
2009-07-17	Pirkimo-pradavimo sutartis	Fizinis asmuo L. B. Algimantui Mockeliūnui (Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro ūkio dalies vadovas)	Butas su rūsiu 12-1, 11-1 (31,34 kv. m.) (19,51 kv. m. 11,83 kv. m.) ir bendrojo naudojimo patalpos a-11, a-1, a-2, a-3, a-4 (0,18 kv. m., 0,78 kv. m., 0,81 kv. m., 0,68 kv. m., 1,54 kv. m.) 1988-0001-8010:0010 Gedimino g. 11/ Griunvaldo g. 20, Kaunas
2009-09-03	Pirkimo-pradavimo sutartis	Algimantas ir Laimutė Mockeliūnai-UAB „Valedija“ (akcininkai Algimantas Mockeliūnas ir Jolanta Valiulienė yra Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo	Butas su rūsiu 12-1, 11-1 (31,34 kv. m.) (19,51 kv. m. 11,83 kv. m.) ir bendrojo naudojimo patalpos a-11, a-1, a-2, a-3, a-4 (0,18 kv. m., 0,78 kv. m., 0,81 kv. m., 0,68 kv. m., 1,54 kv. m.) 1988-0001-8010:0010 Gedimino g. 11/ Griunvaldo g. 20, Kaunas

		centro darbuotojai – ūkio dalies vadovas ir direktorės pavaduotoja)	
2010-07-23	Dovanojimo sutartis	A. A. (Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro vadovės artimas giminaitis)- N. A. Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro vadovės artimas giminaitis)	Butas-kambarys 3-1 (24,33 kv. m.) ir bendrojo naudojimo patalpos a-5, a-6, a-7, a-8, a-9, a-10, a-12(1/3 nuo 2,21 kv. m., 1/3 nuo 1,96 kv. m., 1/3 nuo 3,57 kv. m., 1/3 nuo 5,07 kv. m., 1/3 nuo 4,87 kv. m., 1/3 nuo 7,78 kv. m., 1/3 nuo 1,31 kv. m.) 1988-0001-8010:0008 Griunvaldo g. 20
2010-08-06	Pirkimo-pradavimo sutartis	Fizinis asmuo A. K. - Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centrui	Butas/patalpa-butasis su bendro naudojimo patalpomis, (46,37 kv. m.) pažymėtomis a-5(1/3 nuo 2,21 kv. m.), a-6 (1/3 nuo 1,96 kv. m.), a-7 (1/3 nuo 3,57 kv. m.), a-9 (1/3 nuo 4,87 kv. m.), a-10 (1/3 nuo 7,78 kv. m.), a-12 (1/3 nuo 1,31 kv. m.), su rūsiu 1988-0001-8010:0007 Griunvaldo g. 20
2010-12-14	Pirkimo-pradavimo sutartis	Fiziniai asmenys V. ir L. Š. - Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centrui	Butas 3A-kambarys 3a-1 (14,76 kv. m.) ir bendrojo naudojimo patalpos a-5, a-6, a-7, a-8, a-9, a-10, a-12 (0,73 kv. m., 0,66 kv. m., 1,19 kv. m., 2,54 kv. m., 1,63 kv. m., 2,59 kv. m., 0,43 kv. m.) Gedimino g. 11/ Griunvaldo g. 20, Kaunas 1988-0001-8010:0009
2011-03-09	Pirkimo-pradavimo sutartis	Fizinis asmuo A. V. - Jolantai Valiulienei (Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro vadovės pavaduotoja)	Butas/patalpa-kambarys su bendro naudojimo patalpomis (13,80 kv. m.) pažymėtomis: a-11 (0,11), a-1 (0,46), a-2 (0,47 kv. m.), a-3 (0,40), a-4 (0,98), su rūsiu 1988-0001-8010:0006 Griunvaldo g. 20
2011-03-16	Pirkimo-pradavimo sutartis	Jolanta Valiulienė - UAB „Valedija“ (atstovas Algimantas Mockeliūnas)	Butas/patalpa-kambarys su bendro naudojimo patalpomis (13,80 kv. m.) pažymėtomis: a-11 (0,11), a-1 (0,46), a-2 (0,47 kv. m.), a-3 (0,40), a-4 (0,98), su rūsiu 1988-0001-8010:0006 Griunvaldo g. 20
2011-05-05	Prašymas įregistruoti nuosavybės teisę palėpės dalį	Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centras (įgaliotas atstovas Rimvydas Aidukevičius)	Palėpės 44/1424483 0,21 dalis, Griunvaldo 20
2011-05-09	Prašymas įregistruoti nuosavybės teisę palėpės dalį	N. A. (Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro vadovės artimas giminaitis)	Palėpės 0,08 dalis, Griunvaldo 20
2011-05-18	Mainų sutartis (N. Anužio dalis įkainota 2024 lt,	N. A. (Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro vadovės artimas giminaitis) su	8/100 dalis palėpės (nuo 100,51) (4400-2164-7120:4376), dalis bendro naudojimo a-5, a-6, a-7, a-8, (1/3 nuo 2,21 kv. m., 1/3 nuo 1,96 kv. m., 1/3 nuo 3,57 kv. m., 1/3 nuo 5,07 kv. m.), kuris priklauso Nerijui Anužiui, išmainyta į Centrui priklausančią kambarį 3a-1

	Centro dalis įkainota 22 700 lt. Šalys mainoma turtą vertina 100 lt. Mainai vykdomi be priemokos)	Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centru	(14,76 kv. m.) su rūsiu, 1988-0001-8010:0009 , su dalimi bendro naudojimo patalpos a-10 (2,59 kv. m.) ir dalį bendro naudojimo patalpos a-10 (1/3 nuo 7/78 kv. m.) Griunvaldo g. 20
2011-08-03	Dovanojimo sutartis	UAB „Valedija“ (atstovas Algimantas Mockeliūnas)- N. A. (Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro vadovės artimam giminaičiui)	3/50 Negyvenamoji patalpos- palėpės, 4400-2164-7120:4376, 100,51 kv. m. , Griunvaldo 20
2011-08-03	Pirkimo-pradavimo sutartis	UAB „Valedija“ (atstovas Algimantas Mockeliūnas)- Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centrui	1/10 Negyvenamoji patalpos- palėpės, 4400-2164-7120:4376, 100,51 kv. m. , Griunvaldo 20
2011-12-22	Panaudos sutartis Nr. S-619	Švietimo ir mokslo ministerija- Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centrui	Palėpės dalis Griunvaldo g. 20, Kaunas 4400-2164-7120:4376 55/100 dalis 55,28 kv. m.
2016-08-31	Pažyma apie naujai suformuotų nekilnojamojo turto kadastro objektų galimybę naudoti pagal paskirtį		1. Gyvenamosios paskirties patalpa, 4400-2739-9375:9106, butas Nr. 1. Patalpa formuojama sujungiant patalpas 1988-0001-8010:0006 ir 1988-0001-8010:0010; 2. Gyvenamosios paskirties patalpa, 4400-3043-0050:2028, butas Nr. 3, patalpa formuojama sujungiant gyvenamosios paskirties patalpas 1988-0001-8010:0008 ir 1988-0001-8010:0009 ir prijungiant prie jų dalį kitos paskirties patalpos 4400-2164-7120:4376; 3. Mokslo paskirties patalpa, 4400-2164-7120:4376, formuojama padalijant patalpą 4400-2164-7120:4376 4. Mokslo paskirties patalpa, 1988-0001-8010:0007, formuojama prie mokslo paskirties patalpos 1988-0001-8010:0007 prijungiant dalį kitos paskirties patalpos 4400-2164-7120:4376; 5. Mokslo paskirties patalpa, 1988-0001-8010:0011, performuojant patalpas, pasikeitė patalpos 1988-0001-8010:0011 plotas. Griunvaldo g. 20
2016-10-21	Susitarimas	Tarp Švietimo ir mokslo ministerijos, N. A. (Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro	Butas Nr. 1 (4400-2739-9375:9106), 100, 58 kv. m. su bendro naudojimo patalpa a-13(1/4 nuo 6,85 kv. m.), nuosavybės teise priklausys UAB Valedijai; Mokymosi patalpos Nr. 2 (1988-0001-8010:0007), 66,97 kv. m., su bendro naudojimo patalpomis a-9 (1/3

		vadovės artimo giminaičio), UAB Valedija ir Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro	nuo 4,87 kv. m.), a-13(1/4 nuo 6,85 kv. m.), a-14 (1/2 nuo 22,56 kv. m.), nuosavybės teise priklausys Centru; Butas Nr. 3 , (4400-3043-0050:2028), 51,35 kv. m., su bendro naudojimo patalpomis a-9 (1/3 nuo 4,87 kv. m.), a-13(1/4 nuo 6,85 kv. m.), nuosavybės teise priklausys Nerijui Anužiui; Mokymosi patalpos Nr. 4 (4400-2164-7120:4376), 41,46 kv. m. su bendro naudojimo patalpomis a-9 (1/3 nuo 4,87 kv. m.), a-13(1/4 nuo 6,85 kv. m.), a-14 (1/2 nuo 22,56 kv. m.), nuosavybės teise priklausys LR, patikėjimo teisė ŠMM; Mokymo patalpos Nr. 5 (1988-0001-8010:0011), 157,2 kv. m. nuosavybės teise priklausys LR, patikėjimo teisė ŠMM. Griunvaldo g. 20
2017-07-13	Pirkimo-pradavimo sutartis	UAB „Valedija“ (atstovas Algimantas Mockeliūnas) – N. A. (Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro vadovės artimas giminaitis)	Butas/patalpa-butais (4400-2739-9375:9106), 100, 58 kv. m. su bendro naudojimo patalpa a-13(1/4 nuo 6,85 kv. m.). Griunvaldo 20-1.

Analizuojant minėto pastato valdymo ir naudojimo istoriją, nustatyta, kad po jo perdavimo panaudos sutartimi Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centrai, buvo skirtos Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto lėšos šioms patalpoms pertvarkyti į praktinį mokymo centrą ir 2010-2014 metais patalpos buvo rekonstruojamos tiek iš vidaus, tiek iš išorės. Iš pateiktų lentelėje duomenų matyti, kad būtent tuo laikotarpiu ir vyko didžioji dalis civilinių sandorių, perkant, parduodant ar mainant šios patalpos dalis. Švietimo ir mokslo ministerijos teigimu, rekonstruojant panaudos teise suteiktas patalpas, buvo nuspręsta kartu atlikti ir viso pastato (statinio), t. y. ir jo palėpės rekonstrukciją. Šios palėpės atskirų dalių savininkai, be valstybės, civilinių sandorių dėka – pirkimo – pardavimo, dovanojimo, mainų (kaip matyti iš lentelėje pateikiamų duomenų), tapo ir Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro vadovės artimi giminaičiai (sūnūs) bei dviejų šio mokymo centro darbuotojų (Algimanto Mockeliūno – ūkio dalies vadovo ir Jolanta Valiulienės - direktorės pavaduotojos) įkurta uždaroji akcinė bendrovė (UAB „Valedija“). Pats Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centras, kaip viešoji įstaiga, vadovės ar įgalioto asmens atstovaujamas, kai kurių patalpų, esančių Kaune, Griunvaldo g. 20 atžvilgiu, taip pat atliko kelis civilinius sandorius (tai matyti ir pateikiamoje lentelėje), o būtent:

1) 2010 m. gruodžio 14 d. Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centras iš fizinių asmenų V. ir L. Š. nupirko butą - kambarį (14,76 kv. m.) ir bendrojo naudojimo patalpas a-5, a-6, a-7, a-8, a-9, a-10, a-12

(0,73 kv. m., 0,66 kv. m., 1,19 kv. m., 2,54 kv. m., 1,63 kv. m., 2,59 kv. m., 0,43 kv. m.) su rūsiu, esančius Kaune, Gedimino g. 11/Griunvaldo g. 20;

2) 2011 m. gegužės 18 d. pirmame punkte minimas patalpas, Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centras, kuriam atstovavo Rimvydas Aidukevičius, **mainų sutartimi be priemokos** sumainė su šio centro vadovės sūnumi N. A., kuriam nuosavybės teise priklausė 8/100 dalis palėpės (nuo 100,51), dalis bendro naudojimo patalpų (1/3 nuo 2,21 kv. m., 1/3 nuo 1,96 kv. m., 1/3 nuo 3,57 kv. m., 1/3 nuo 5,07 kv. m.);

3) 2011 m. rugpjūčio 3 d. Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centras iš UAB „Valedija“ (kurios, kaip minėta anksčiau, akcininkai yra šio profesinio mokymo centro darbuotojai) nupirko 1/10 (nuo 100,51 kv. m.) negyvenamoji patalpa- palėpė, Kaune, Gedimino g. 11/ Griunvaldo 20.

Kaip atsiskleidė iš pateiktų ir surinktų duomenų, Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centras aktyviai vykdė įvairius civilinius sandorius su savo valdomu nekilnojamuoju turtu. Tačiau dauguma sandorių vyko tarp šio mokymo centro ir jo vadovės artimų aplinkos rato asmenų. Iš turimų duomenų, o būtent mainų sutarties darome išvadą, kad ši sutartis galėjo būti nuostolinga Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centrui, o kartu ir valstybei, nes buvo vykdoma be priemokų, nors valstybės įmonės Registrų centro Kauno filialas Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centrui priklausiusią dalį įkainojo 22 700 litų, o Nerijaus Anužio – 2 024 litų. Tokiu būdu, Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto lėšomis buvo pagerintos ne tik mokymo centro panaudos sutartimi naudojamos patalpos, bet ir fiziniams bei juridiniams asmenims priklausančios atskiros šio statinio patalpos³¹. Kaip nustatyta Viešųjų įstaigų įstatymo nuostatuose, taip pat ir Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro įstatuose, būtent *visuotinis dalininkų susirinkimas priima sprendimą dėl viešajai įstaigai nuosavybės teise priklausančio ilgalaikio turto perleidimo, nuomos, perdavimo pagal panaudos sutartį ar įkeitimo*. Kaip jau minėta anksčiau, Švietimo ir mokslo ministerija įgyvendina dalininko teises Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro valdymo procese ir turi didesnę dalį balsų. Švietimo ir mokslo ministerijos teigimu, kaip dalininkė, ji pritarė Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro vykdytiems nekilnojamojo turto pirkimams, tačiau apie įvykdytus nekilnojamojo turto mainus informacijos neturėjo ir nežinojo. Ministerija taip pat nurodo, kad išmainytos patalpos nėra panaudos sutartimi perduotos naudotis patalpos, o Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro nuosavybės teise valdomos patalpos, todėl, neva, valstybė nuostolių nepatyrė, o apie šių naudojimą ir bet kokių sandorių vykdymą ji gali ir nežinoti. Tačiau nepaisant fakto, kad išmainytas nekilnojamasis turtas nėra turtas, Švietimo ir mokslo ministerijos suteiktas panaudos sutartimi, o įvardijamas kaip Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro nuosavybės teise valdomas nekilnojamasis turtas, manytina, kad vienareikšmiškai atskirti

---

³¹ Pažymėtina, kad Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos atlieka ikiteisminį tyrimą dėl Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro neteisėto Europos Sąjungos lėšų naudojimo ir piktnaudžiavimo.

valstybės ir viešosios įstaigos turto ir jos valdymo negalima ir nėra teisinga, juk Švietimo ir mokslo ministerija yra šios viešosios įstaigos steigėja ir dalininkė, turinti daugumą dalininkų susirinkime. Dėl šių priežasčių, taip pat tam, kad turtas būtų valdomas ir juo naudojamas kaip įmanoma skaidriau, ji turėtų aktyviau dalyvauti šios viešosios įstaigos (taip ir kitų, kurių dalininkė esanti) turto valdymo procese, tiek jį įsigyjant, tiek mainant ar perduodant ir pan. Taip pat manytina, kad Švietimo ir mokslo ministerija, kartu su viešosios įstaigos vadovu *in corpore*, taip pat yra atsakinga už nekilnojamojo ar kito turto valdymą naudojimą ir disponavimą juo.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, taip pat siekiant, kad analogiškos situacijos nesusidarytų ir kitose viešosiose įstaigose, kurių dalininkė yra valstybė, *siūlome* nepalikti viso turto valdymo proceso viešųjų įstaigų ir kitų jos dalininkų, galimai suinteresuotų neskaidriu ir savanaudišku turto valdymu, per plačią diskrecijos teisę spręsti dėl vienokių ar kitokių nekilnojamojo turto valdymo aspektų, taip pat griežtai neatskirti viešųjų įstaigų nekilnojamojo turto valstybės turto apskaitos ir kontrolės, kuomet jos steigėja ir viena iš valdytojų yra Švietimo ir mokslo ministerija, imtis proaktyvių viešųjų įstaigų turto valdymo kontrolės ir stebėsenos priemonių.³²

5. DĖL ANTIKORUPCINĖS VEIKLOS LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJOJE IR JAI PAVALDŽIOSE INSTITUCIJOSE

2017 metais Švietimo ir mokslo ministerija ėmėsi pastangų prisidėti prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės formuojamos antikorupcinės politikos ir:

- Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. V-797 patvirtino Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų korupcijos prevencijos tvarkos aprašą,

- Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. balandžio 24 d. įsakymu Nr. V-228 sudarė Švietimo ir mokslo ministerijos korupcijos prevencijos koordinavimo ir kontrolės darbo grupę,

- paskyrė už korupcijos prevenciją atsakingus asmenis ir paskelbė jų kontaktus,

- patvirtino pareigybių, į kurias skiriant asmenį, privaloma pateikti rašytinį prašymą Specialiųjų tyrimų tarnybai, sąrašą,

- sudarė galimybes asmenims pranešti apie pastebėtus korupcijos atvejus Švietimo ir mokslo ministerijoje, taip pat galimus korupcijos ir sukčiavimo atvejus Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų projektų administravimo srityje.

---

³² Švietimo ir mokslo ministerija informavo, kad gavusi informaciją apie Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro sudarytą mainų sutartį ir galimai valstybei, kaip centro dalininkei, padarytai žalai, inicijavo dalininkų susirinkimą, kuriame iškėlė šį klausimą ir pasiūlė inicijuoti mainų sutarties turtinių objektų finansinį vertinimą ir taip nustatyti galimos žalos dalį. Švietimo ir mokslo ministerijos teigimu, Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro paskelbė atitinkamos paslaugos pirkimo konkursą ir su laimėtoju pasirašė sutartį.

Atsižvelgdami į Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 straipsnių, Nacionalinės kovos su korupcija 2015-2025 metų programos³³ (toliau – NKKP) nuostatas, NKKP įgyvendinimo 2015–2019 metų tarpinstitucinio veiklos plano³⁴ 2.1.2, 6.1.1, 6.1.2, 6.1.3 priemonės bei rodiklį P-6-1-3, siūlome Švietimo ir mokslo ministerijai aktyviau įsitraukti ir į kitų korupcijos prevencijos priemonių vykdymą, t. y.:

1. Dėl įsitraukimo atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą.

Švietimo ir mokslo ministerija ir jai pavaldžios institucijos Specialiųjų tyrimų tarnybai per visą Korupcijos prevencijos įstatymo galiojimo laikotarpį nėra pateikusios korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo motyvuotų išvadų³⁵. Atsižvelgiant į tai, rekomenduojame:

1.1. kiekvienais metais nustatyti veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, jas įvertinti ir nustatyti korupcijos rizikos veiksnius, numatyti priemones, kurių būtina imtis nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti³⁶.

1.2. Nustatant veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, atkreipti dėmesį į NKKP III skirsnio 14.8.3 punkte minimus korupcijos rizikos veiksnius švietimo ir mokslo sistemoje.

1.3. Užtikrinti, kad pavaldžios institucijos kiekvienų metų III ketvirtį nustatytų ir įvertintų savo veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė ir informaciją apie tai pateiktų Švietimo ir mokslo ministerijai.

1.4. Motyvuotą išvadą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo per mėnesį nuo pasirašymo dienos pateikti Specialiųjų tyrimų tarnybai ir paskelbti ministerijos interneto svetainėje.

2. Dėl įsitraukimo parengiant ir patvirtinant institucinę (Švietimo ir mokslo ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų) korupcijos prevencijos programą.³⁷

Atsižvelgdami į NKKP³⁸, kurios paskirtis – užtikrinti ilgalaikę, veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevencijos ir kontrolės sistemą Lietuvos Respublikoje 2015–2025 metais, nuostatas rekomenduojame atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą, esamos situacijos analizę, korupcijos rizikos valdymo

³³ Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/25c529d0cbcd11e4aaa0e90fce879681>

³⁴ Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/13fd20601e6e11e586708c6593c243ce/gCsWGgZdEt>

³⁵ STT 2014 metais raštais Nr. 4-011484, Nr. 4-01-3910, 4-01-5876, Nr. 4-01-7365 ir Nr. 4-01-4489 kreipėsi į Švietimo ir mokslo ministeriją su priminiu ir prašymu pateikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvadą.

³⁶ Vadovaujantis Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos, pavirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601, 7 punkto nuostatomis.

³⁷ STT 2015 metais raštais Nr. 4-01-3762, Nr. 4-01-9361, 2016 metais raštu Nr. 4-01-5567, 2017 metais raštu Nr. 4-01-5381 kreipėsi į Švietimo ir mokslo ministeriją su priminiu ir rekomendacijomis parengti kovos su korupcija programą, taip pat su pastebėjimais dėl Švietimo ir mokslo ministerijos nevykdomos antikorupcinės veiklos.

³⁸ Švietimo ir mokslo ministerijai aktualios yra NKKP nutarimo 2 straipsnio ir NKKP III skirsnio 14.8.3. punkto ir 40, 41, 43, 44 punktų nuostatos.

vertinimą³⁹ Švietimo ir mokslo ministerijos ir pavaldžių institucijų veikloje⁴⁰, taip pat šioje korupcijos rizikos analizėje nustatytus korupcijos rizikos veiksnius, parengti Švietimo ir mokslo ministerijos ir jai pavaldžių kovos su korupcija programą ir jos įgyvendinimo priemonių planą. Kovos su korupcija programos projektą ir patvirtintą programą skelbti Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje.

Kuriant korupcijai atsparią aplinką Švietimo ir mokslo ministerijoje ir jau pavaldžiose įstaigose, papildomai siūlome atsižvelgti į Specialiųjų tyrimų tarnybos parengtą antikorupcinės aplinkos kūrimo vadovą viešajame sektoriuje⁴¹.

---

³⁹ Vadovaujantis Vidaus audito tarnybos pavyzdinių nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 14 d. nutarimu Nr. 470 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo įgyvendinimo ir Vidaus audito tarnybos pavyzdinių nuostatų patvirtinimo“ **10.3**² punktu, viešųjų juridinių asmenų vidaus audito tarnybos gali atlikti korupcijos rizikos valdymo vertinimą.

⁴⁰ Atliekant esamos situacijos analizę atkreipti dėmesį į sociologinių tyrimų, Europos Komisijos ataskaitą apie korupciją, Lietuvos Respublikos specialiuųjų tyrimų tarnybos veiklos ataskaitas, STT atliktus teisės aktų ir jų projektų antikorupcinius vertinimus.

⁴¹ http://www.stt.lt/documents/korupcijos_prevencija_2017/AAV_A4_LTversija.pdf

6. MOTYVUOTOS IŠVADOS

1. Išanalizavus Švietimo ir mokslo ministerijos veiklą valdant (naudojant) nekilnojamąjį turtą ir perduodant tretiesiems asmenims laikinai juo naudotis (suteikiant panaudos teise ir išnuomojant), darytina išvada, kad šioje srityje yra korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių:

1.1. Vykdoma nepakankama panaudos pagrindais perduoto turto naudojimo kontrolė (*motyvai išdėstyti korupcijos rizikos analizės 2 skyriuje, 8-9 psl.*).

1.2. Nepakankama sutarčių vykdymo kontrolė (*motyvai išdėstyti korupcijos rizikos analizės 1 skyriuje, 9-10 psl.*).

1.3. Nevisiškai tinkamas turto panaudojimo nustatymas sutarties nuostatose (*motyvai išdėstyti korupcijos rizikos analizės 2 skyriuje, 10-11 psl.*).

1.4. Nenustatyti reikalavimai turto naudojimo ataskaitoms (*motyvai išdėstyti korupcijos rizikos analizės 1 skyriuje, 11-13 psl.*).

1.5. Nepakankamai reglamentuotas sprendimų nuomoti ar perduoti neatlygintinai naudotis tretiesiems asmenims derinimo procesas pagal Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo 34 straipsnio nuostatas (*motyvai išdėstyti korupcijos rizikos analizės 2 skyriuje, 13-15 psl.*).

2. Išanalizavus paraiškoms dėl valstybės nekilnojamojo turto, valdomo švietimo ir mokslo ministerijos patikėjimo teise, perdavimo pagal panaudos sutartis kitiems subjektams vertinti komisijos veiklą, darytina išvada, kad šioje srityje yra korupcijos rizika dėl korupcijos rizikos veiksnio:

2.1. Paraiškoms dėl valstybės nekilnojamojo turto, valdomo švietimo ir mokslo ministerijos patikėjimo teise, perdavimo pagal panaudos sutartis kitiems subjektams vertinti komisijos veikla vertinant paraiškas ir pats paraiškų vertinimas bei organizuojamas konkurencingas procesas vykdomas tik formaliai, todėl sukurtas toks biurokratinis mechanizmas tarp institucijų, neduodantis jokio rezultato, laikytinas papildoma administracine našta tiek vienai, tiek kitai institucijai, tiek pačiai komisijai (*motyvai išdėstyti korupcijos rizikos analizės 3 skyriuje, 16-18 psl.*).

3. Išanalizavus viešųjų įstaigų teisę ir draudimą panaudos teise perduotose patalpose užsiimti komercinės ir ūkinės veikla, darytina išvada, kad šioje srityje yra korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių:

3.1. Nepaisant sutartyse nurodyto draudimo, atskiros viešosios įstaigos komercinę ir ūkinę veiklą vykdo joms panaudos teise suteiktuose nekilnojamojo turto objektuose (*motyvai išdėstyti korupcijos rizikos analizės 4 skyriuje, 19-20 psl.*).

3.2. Ne visiškai aiškus ir nevienodas valstybės turto panaudos sutarčių nuostatų reglamentavimas (*motyvai išdėstyti korupcijos rizikos analizės 4 skyriuje, 20-24 psl.*).

3.3. Nepakankamas Švietimo ir mokslo ministerijos vaidmuo viešųjų įstaigų turto valdymo aspektu (motyvai išdėstyti korupcijos rizikos analizės 4 skyriuje, 24-30 psl.).

7. PASIŪLYMAI

1. Siekdami sumažinti korupcijos rizikos veiksnių įtaką Švietimo ir mokslo ministerijai valdant (naudojant) nekilnojamąjį turtą ir perduodant tretiesiems asmenims laikinai juo naudotis (suteikiant panaudos teisę ir išnuomojant), siūlome Švietimo ir mokslo ministerijai įgyvendinti šiuos pasiūlymus:

1.1. Atsižvelgdami į pastabas, išdėstytas korupcijos rizikos analizės 2.1. poskyryje, vidiniuose teisės aktuose aiškiai apibrėžti perduoto pagal panaudos sutartis nekilnojamojo turto naudojimo kontrolės ir priežiūros procedūras, tikrinimo tvarką, nustatant inventorizacijos etapus, dalyvaujančius subjektus, užtikrinant, kad kiekvienais metais Švietimo ir mokslo ministerijos atstovai dalyvautų institucijų, kurioms perduotas panaudos pagrindais turtas inventorizacijos procese;

1.2. nustatyti nekilnojamojo turto būklės tikrinimo ir fiksavimo sistemą, periodiškai (pavyzdžiui kas 2-3 metus) atliekant nekilnojamojo būklės vertinimus, pavyzdžiui, foto fiksaciją pradžioje, suteikiant nekilnojamą turtą panaudos pagrindais ir sudarant sutartis, nekilnojamojo turto naudojimo eigoje bei sutarties pabaigoje;

1.3. atnaujinti Turto perduodamo pagal panaudos sutartis taisykles, pagal aktualios redakcijos Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nuostatas;

1.4. imtis priemonių ir suformuoti aiškią ir griežtą draudimo liudijimų (polisų) pateikimo praktiką ir savalaikiai kontroliuoti šios prievolės vykdymą;

1.5. keisti sutarčių nuostatas ir jose išsamiai detalizuoti kokiais įstaigų įstatuose numatytais (-oms) veiksniams (-oms) vykdyti panaudos davėjas (Švietimo ir mokslo ministerija) perduoda nekilnojamąjį turtą;

1.6. nustatyti aiškius ir išsamius reikalavimus ataskaitoms, kuriose būtų atsiskaitoma už kiekvieno panaudai suteikto nekilnojamojo turto objekto naudojimą, nurodant suteiktą naudoti plotą, pastatų unikalinius numerius, pastato paskirtį ir informuoti ar jis naudojamas pagal šią paskirtį ar paskirtis yra pakeista, taip pat pateikiant informaciją kokia veikla vykdoma pastatuose, kitose nekilnojamojo turto objektuose, informuoti ar įstaiga, panaudos pagrindais naudodama valstybės turtą, nėra jo išnuomojusi arba perdavusi tretiesiems asmenims neatlygintinai naudotis (jei taip, tai kam, kada ir kaip yra tai padariusi), informuoti apie atliktus arba atliekamus remonto darbus, kas konkrečiai atlikta ir pan.;

1.7. tobulinti Nuomos arba perdavimo neatlygintinai naudotis panaudos pagrindais tretiesiems asmenims tvarkos aprašo nuostatas, išsamiai detalizuojant visą suderinimo procesą bei jo eigą.

2. Siekdami sumažinti korupcijos rizikos veiksnių įtaką Švietimo ir mokslo ministerijos paraiškoms dėl valstybės nekilnojamojo turto, valdomo švietimo ir mokslo ministerijos patikėjimo teise, perdavimo

pagal panaudos sutartis kitiems subjektams vertinti komisijos veikloje, siūlome Švietimo ir mokslo ministerijai įgyvendinti šį pasiūlymą:

2.1. svarstyti dėl komisijos vykdomos procedūros organizavimo *kiekvienu* planuojamu nekilnojamojo turto perdavimo pagal panaudos sutartį atveju, tikslingumo ir realios naudos (pavyzdžiui, ar tikslinga yra rengti tokią procedūrą perduodant buitinių nuotekų tinkus ar kelią, įvažiavimą ar pan., kai juos perduoti reikalinga konkrečiam subjektui). Svarstyti organizuoti ir sudaryti komisiją paraiškų vertinimui tuomet, kai, pavyzdžiui, vienas subjektas atsisako, grąžina pagal panaudos sutartį naudotas patalpas (kitą nekilnojamojo turto objektą) ir jas būtų galima perduoti kitam Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme numatytam subjektui, ar kitais atvejais, kuomet dėl patalpų perdavimo galėtų realiai konkuruoti keli subjektai, skelbimo formuluotėje vengiant ypatingai konkrečios subjekto veiklos aprašymo.

3. Siekdami sumažinti korupcijos rizikos veiksnių įtaką Švietimo ir mokslo ministerijai valdant (naudojant) nekilnojamąjį turtą ir viešųjų įstaigų teisę ir draudimą panaudos teise perduotose patalpose užsiimti komercinės ir ūkine veikla, siūlome Švietimo ir mokslo ministerijai įgyvendinti šiuos pasiūlymus:

3.1. tikslinti teisinį reglamentavimą, jį konstruoti aiškiai ir nedviprasmiškai, nustatant kokia konkrečiai komercine ir ūkine veikla draudžiama užsiimti subjektams panaudos teise suteiktose nekilnojamojo turto objektuose, nurodant kokiems subjektams draudžiama užsiimti tokia veikla, o kuriems – ne. Tais atvejais, kuomet viešajai įstaigai panaudos teise valdomose nekilnojamojo turto objektuose imperatyviai uždraudžiama užsiimti komercine ar ūkine veikla, siūlome aktyviai kontroliuoti šios nuostatos vykdymą;

3.2. tobulinti teisinį reglamentavimą taip, kad visos valstybės turto panaudos procesą reglamentuojančios nuostatos, tiesiogiai ir ne nustatančios draudimą ir leidimą panaudos gavėjams užsiimti komercine ir ūkine veikla, sudarytų tarpusavyje susijusią, visapusišką, tarpusavyje rišliai derančią sistemą, t. y. valstybės turto panaudos sutarčių ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų nuostatos turėtų derėti tarpusavyje, aiškiai ir vienodai nurodant draudimą ir leidimą panaudos gavėjams užsiimti komercine ir ūkine veikla, ir nesudarytų galimybių šias nuostatas interpretuoti skirtingai.

3.3. svarstyti galimybę inicijuoti Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 14 straipsnio nuostatos pakeitimą ir tokioms viešosioms įtaigoms, kurių dalininkė nėra valstybė ar įstaigoms, kurių pagrindinė veikla yra komercinė (kaip pavyzdžiui, Šiuolaikinės mokyklos centras ar Šv. Ignaco Lojolos kolegija), taikyti konkurencingą nuomos, viešo konkurso būdu, procedūrą.

3.4. nepatikėti viso turto valdymo proceso viešųjų įstaigų ir kitų jos dalininkų, galimai suinteresuotų neskaidriu ir savanaudišku turto valdymu, per plačiai diskrecijos teisei spręsti dėl vienokių ar kitokių nekilnojamojo turto valdymo aspektų, taip pat griežtai neatskirti viešųjų įstaigų nekilnojamojo turto valstybės

turto, kuomet jos steigėja ir viena iš valdytojų yra Švietimo ir mokslo ministerija, imtis proaktyvių viešųjų įstaigų turto valdymo kontrolės ir stebėsenos priemonių.

4. Dėl antikorupcinės veiklos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijoje ir jai pavaldžiose institucijose, siūlome:

4.1. kiekvienais metais nustatyti veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, jas įvertinti ir nustatyti korupcijos rizikos veiksniai, numatyti priemones, kurių būtina imtis nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti.

4.2. Nustatant veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, atkreipti dėmesį į NKKP III skirsnio 14.8.3 punkte minimus korupcijos rizikos veiksniai švietimo ir mokslo sistemoje.

4.3. Užtikrinti, kad pavaldžios institucijos kiekvienų metų III ketvirtį nustatytų ir įvertintų savo veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė ir informaciją apie tai pateiktų Švietimo ir mokslo ministerijai.

4.4. Motyvuotą išvadą dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo per mėnesį nuo pasirašymo dienos pateikti Specialiųjų tyrimų tarnybai ir paskelbti ministerijos interneto svetainėje.

4.5. atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą, esamos situacijos analizę, korupcijos rizikos valdymo vertinimą Švietimo ir mokslo ministerijos ir pavaldžių institucijų veikloje, taip pat šioje korupcijos rizikos analizėje nustatytus korupcijos rizikos veiksniai, parengti Švietimo ir mokslo ministerijos ir jai pavaldžių kovos su korupcija programą ir jos įgyvendinimo priemonių planą. Kovos su korupcija programos projektą ir patvirtintą programą skelbti Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje.

4.6. Kuriant korupcijai atsparią aplinką Švietimo ir mokslo ministerijoje ir jai pavaldžiose įstaigose, papildomai siūlome atsižvelgti į Specialiųjų tyrimų tarnybos parengtą antikorupcinės aplinkos kūrimo vadovą viešajame sektoriuje⁴².

Direktorius

Saulius Urbanavičius

Rengėjas: Olga Česonienė, tel. (8 706) 62 741, el. p. olga.cesoniene@stt.lt

Rengėjo tiesioginis vadovas: Vidmantas Mečkauskas, tel. (8 706) 62745,

el. p. vidmantas.meckauskas@stt.l

---

⁴² <http://www.stt.lt/lt/menu/korupcijos-prevencija/#turinys>

I. ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ANALIZUOTI TEISĖS AKTAI

1. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Šeštoji knyga.
2. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas.
3. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo Nr. VIII-729 14 straipsnio pakeitimo įstatymas.
4. Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymas.
5. Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymas.
6. Valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 3 d. nutarimu Nr. 1890 „Dėl Valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos aprašo patvirtinimo“.
7. Valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 5 d. nutarimu Nr. 16 „Dėl Valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos aprašo patvirtinimo“ (ir jo pakeitimai).
8. Valstybės ilgalaikio materialiojo turto viešojo nuomos konkurso ir nuomos ne konkurso būdu organizavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. liepos 11 d. nutarimu Nr. 1524 „Dėl valstybės ilgalaikio materialiojo turto nuomos“ (ir jo pakeitimai).
9. Tarnybinių gyvenamųjų patalpų naudojimo ir apskaitos tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 3 d. nutarimu Nr. 878 „Dėl Tarnybinių gyvenamųjų patalpų naudojimo ir apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“.
10. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. gruodžio 1 d. įsakymas Nr. V-2312 „Dėl patalpų Vilniuje, Z. Sierakausko g. 15A, paskyrimo prie tarnybinių gyvenamųjų patalpų“.
11. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2013 m. sausio 31 d. įsakymas Nr. V-62 „Dėl tarnybinių gyvenamųjų patalpų Vilniuje, Z. Sierakausko g. 15A-24, nuomos mokesčio dydžio“.
12. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2013 m. sausio 31 d. įsakymas Nr. V-61 „Dėl tarnybinių gyvenamųjų patalpų Vilniuje, Z. Sierakausko g. 15A-24, skyrimo“.

13. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. kovo 23 d. įsakymas Nr. V-227 „Dėl Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. gruodžio 1 d. įsakymas Nr. V-2312 „Dėl patalpų Vilniuje, Z. Sierakausko g. 15A, paskyrimo prie tarnybinių gyvenamųjų patalpų“ pakeitimo.

14. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. birželio 18 d. įsakymas Nr. V-639 „Dėl tarnybinių gyvenamųjų patalpų Vilniuje, Z. Sierakausko g. 15A-24, skyrimo“.

15. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. birželio 18 d. įsakymas Nr. V-640 „Dėl tarnybinių gyvenamųjų patalpų Vilniuje, Z. Sierakausko g. 15A-24, nuomos mokesčio dydžio“.

II. ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ANALIZUOTI IR VERTINTI TEISĖS AKTAI, DOKUMENTAI IR INFORMACIJA

1. Švietimo ir mokslo ministerijos ilgalaikio ir trumpalaikio materialiojo bei nematerialiojo turto, perduoto pagal panaudos sutartis, valdymo ir naudojimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. rugpjūčio 17 d. įsakymu Nr. ISAK-1658 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2013 m. birželio 3 d. įsakymo Nr. V-468 redakcija).

2. Valstybės nekilnojamojo turto, valdomo Švietimo ir mokslo ministerijos patikėjimo teise, perdavimo pagal panaudos sutartis kitiems subjektams, taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. V-311.

3. Valstybinėms ir savivaldybių profesinio mokymo įstaigoms, kurių teisinė forma yra viešoji įstaiga, perduoto panaudos pagrindais valstybės ar savivaldybių turto nuomos arba perdavimo neatlygintinai naudotis panaudos pagrindais tretiesiems asmenims tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2016 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. V-270/1K -101 „Dėl Valstybinėms ir savivaldybių profesinio mokymo įstaigoms, kurių teisinė forma yra viešoji įstaiga, perduoto panaudos pagrindais valstybės ar savivaldybių turto nuomos arba perdavimo neatlygintinai naudotis panaudos pagrindais tretiesiems asmenims tvarkos aprašo patvirtinimo“.

4. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos kanclerio 2015 m. balandžio 22 d. potvarkis Nr. P-118 „Dėl komisijos sudarymo“.

Kiti dokumentai:

1. 2017 m. birželio 30 d. Valstybinio audito ataskaita Nr. VA-2017-P-50-4-14.

2. 2017 m. balandžio 20 d. Valstybinio audito ataskaita Nr. VA-2017-P-10-2-8.

3. 2015 m. liepos 30 d. Valstybinio audito ataskaita Nr. FA-P-50-9-14.

4. 2014 m. liepos 15 d. Valstybinio audito ataskaita Nr. FA-P-50-3-33.

5. Valstybės įmonės „Turto bankas“ metinė ataskaita „Valstybės turto valdymas, naudojimas ir disponavimas 2016 metais“.

6. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2017 m. rugsėjo 13 d. sprendimas Nr. KS-138 „Dėl Laimutės Anužienės“.

7. Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro įstatai, įregistruoti Juridinių asmenų registre 2017 m. sausio 25 d.

8. Šv. Ignaco Lojolos kolegijos statutas, įregistruotas Juridinių asmenų registre 2016 m. liepos 22 d.

9. Viešosios įstaigos Šiuolaikinės mokyklos centro įstatai, patvirtinti visuotinio dalininkų susirinkimo 2017-02-14 nutarimu Nr. 11.

10. Viešosios įstaigos Alantos technologijos ir verslo mokykla įstatai.

11. Viešų nuomos konkursų su UAB „Italian Tradition“; UAB „Senasis kuparas“; UAB „Palermo style“; UAB „Mulate“, UAB „Paulini“, R. Mikličienė IĮ, UAB „Adpilis“ medžiagos (nuomos sutartys, posėdžių protokolai ir pan.).

12. Kauno statybininkų rengimo centro, Alantos technologijos ir verslo mokyklos, Kauno apskrities darbo rinkos mokymo centro sudarytos turto nuomos (gyvenamų patalpų – butų) sutartys.

13. Paraiškoms dėl valstybės nekilnojamojo turto, valdomo švietimo ir mokslo ministerijos patikėjimo teise, perdavimo pagal panaudos sutartis kitiems subjektams vertinti komisijos 2015-2016 metų posėdžių protokolai.

14. Viešųjų įstaigų Švietimo ir mokslo ministerijai pateiktos ataskaitos dėl panaudos pagrindais gauto turto naudojimo, inventorizacijos aprašai.

15. Valstybės turto panaudos sutartys su 45 įstaigomis, kurios buvo sudarytos ar galiojo 2015-2016 metais.

16. Viešosios įstaigos Elektrėnų profesinio mokymo centro 2017-10-24 dalininkų susirinkimo protokolas Nr. 13V-5, 2017-10-30 protokolas Nr. 8V-343, turto nuomos viešojo konkurso medžiaga.

17. Viešosios įstaigos Daugų technologijos ir verslo mokyklos 2017-01-20 visuotinio dalininko susirinkimo posėdžio protokolas Nr. DAL-26, turto nuomos viešojo konkurso medžiaga.

18. Valstybės įmonės Registrų centro Kauno filialo 2017-10-19 ir 2017-10-27 raštais Nr. (3.1.6.)-KAS-1353 pateikta informacija.